Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

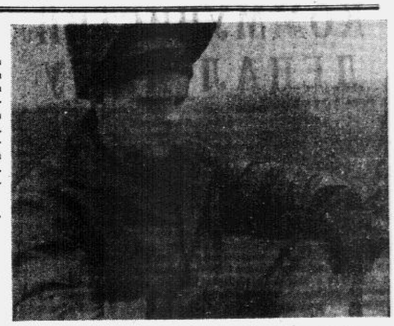
Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 146 (5096). | ШИНАРДИ, 7 декабрь, 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадувла 1923 шера денз

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-1 гIишлошъераша чIоагIа лоархIаш сийдеш ва электросварщик Смердов Аркадий, хIанз пятилетка шоллагIча шера чотах къахьегаш ва из. ХIара сменагI нормаш 150 процент кхоачашъю цо. Иштта дика толамаш а доахаш ший новкъосташца безамеи Iымерзеи хиларах ший сий даькхад цо.

СУРТА ТIА электросварщик А. Смердов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТОАДЕ ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР IОМАДЕЛГА

«Къахьегамхошта экономически дешар хьехилга тоадарах» болча КПСС ЦК соцам тIа белгалдаьккхад, кадрашта, берригача къахьегамхошта экономически знанеш ялар коммунизм хьалъяра хIанзарча дехкараша дIадехаш долга.

Парте XXIV съездо чIоагIбаьча политически наькъа цхьа дакъа да парте экономически политика. Из кIоаргга Iомаяр коммунистий, парте боацарий, берригача къахьегамхой лоархIаме декхар да. Юххьанцара партийни организацеш, лектораш, пропагандисташ декхарийла ба вай парте экономически политика кхоачаще лерхIараш наха кIоаргга дIадовзийта, цу гIулакха эшаш йола чура торонаш гучаяха, царех бизза пайда эца, уж дехкараш кхоачашдара парте белгалдаьха наькъаш дIакхайкале.

Экономически политика чулоацц болхлой класса, берригача къахьегамхой экономически хьашташ. Цудухьа вай партеи правительстваи даим йоакхо ю из ца хаддаш дегIаккхувлара, хIана аьлча дукхагIча даькъе из толамца кхоачашъярах тийна да вай коммунизмагахьа вIахьалхашка дахар, социалистически паччахьалкхен дунен халкъашта юкъера позицеш чIоагIъялар.

Из дика кхета а деш вай республика партийни организацеша боккха болх бу экономически дешар хьехилга вIаштIехьдоаккхаш.

Укх шера политически просвещене духхьал юххьанцарча звене экономически знаней лардаш Iомаеш виъ эзар совгIа саг ва. Социализман коммунизман политически экономи Iомаду марксизма-ленинизма лардий 238 школе. Экономика дешаш Iомаду районни партийни школашка, теоретически семинарашка. «ХIанзарча хана КПСС экономически политика» яха тема Iомае йолаьй КПСС обкома политически просвещене цIагIа болх беш йолча республика партийни, советски, боахама актива семинаре.

ШерагIа яржаш латт экономически образоване дукхача наха лаьдхIа йола формаш: доалдара ленински школаш, коммунистически къахьегама школаш, халкъий университеташкара экономика факультеташ, иштта кхы а.

Цхьабакъда, массанахьа а дика лелаш къахьегамхошта экономически образовани ялара гIулакх. Цхьайолча моттигашка дукха кхоачамбоацараш да цу даькъе.

Укх деношка КПСС Грозненски горкома бюро дийнар «Кулгалдеча кадрашта экономически дешар Iомадара Ленински района партийни организаце беча балхах» дола дош. Белгалдаьккхар, из болх района цхьайолча предприятешка дика вIаштIехьбаьккха хилар. Цхьабакъда, дукхача предприятешка экономически дешар Iомаделга парте XXIV съезда решенеша дIадеххача тайпара оттадьлаи. Консервни завода, «Металлист» яхача завода авторемонтни мастерской, кога гIирс беча фабрика партийни организацеша дерттIа йоакхо яц юкъерча звенох йолча кулгалдеча кадрашта экономически дешар Iомадара.

Укхаза цу хьакъехьа яц дифференцированни система. «Автоспецоборудование» яхача заводе юкъерча звенох болча кулгалхоех диъллагIа дола дакъа бараш мара экономически дешар Iомадеш бац. Эсала чакхйоах занятеш индпошива фабрика, чхьагIар-коньячни комбината школашкеи семинарашкеи.

Дукха кхоачамбоацараш да къахьегамхошта экономически образовани ялара балха юкъе Наьсарен, Урус-Мартана, МалгIабика районий цхьадолча боахамашка. Шахо ла мегаргдац из гIулакх. Къахьегамхошта экономически дешар Iомаделга хьокхаме вIаштIехьдаккха деза массе метте.

КПСС XXIV-ча съездо массе оагIорахьара белгалдаьхад парте экономически политика керттера декхараш, гучаяьхай уж кхоачашдара торонаш, белгалдаьхад цу гIулакха эшаш дола политически организационни хьалаш. Уж дешаш да парте экономически политикана пропаганда еча хана керттера теркам тIабахийта безараш. Партийни организацеш декхарийла я коммунисташ, берригa советски нах дIаккхетабе вай экономически политика кхоачашъе йиш йолаш а Iилман ларда тIа вIаштIехьъяьккха а хиларах.

Парте экономически политика Iомаяра мел эша хьалаш долаш да хIанз. Эггара хьалха теркам тIабахийта беза партийни дешара система экономически политика Iомаелга кхетамца вIаштIехьлаккхара. Из болх вIаштIехьбоаккхаш партийни комитеташ, пропагандисташ декхарийла ба лалувгIарий хьашташ, цар образовани, балха професси теркалъе. Щенхашта тоаде деза халхъа боахама дерригача доакъошкарча болхлошта экономически образовани дулга. Юххьанцарча звене керттера теркам тIабахийта беза экономически знаней лардаш Iомаяра, юкъерча звене — социализма политически экономии экономически политика лардаши, лакхехьарча звене — КПСС экономически политика, экономика Iилман кулгалдара, производства эффективность лаккхъяра актуальни теоретически практически проблемаш Iомаяра.

Партийни дешара декхар да кулгалдара кадраштеи специалисташтеи кIоаргга марксистско-ленински экономически теори, парте экономически политика Iомаяр.

Боахама кулгалхой декхарийла ба марксистско-ленински Iилма доалдара теории практикеи Iомаяра, планированеи экономически стимулированеи хIанзара методаш Iомаяра тIа кердача тайпара гIулакх вIаштIехьдаккха Iомале.

Экономика иштта Iомае еза берригача къахьегамхоша а.

ЧIоагIа лоархIаме да дукхача наха экономически знанеш ялара берригача формаех кхетамца пайда эцар. Экономически дешара юкъеоза беза берригa кулгалхой, специалисташ, болхлой, колхозхой.

Экономически политика Iомаяро хьалхашка латта декхараш кхоачашдара хIаране бехктоккхам лакхбергболаш вIаштIехьдакка деза гIулакх.

Цо торо хулийтаргъя пхе шера план ханал хьалха кхоачашъе къахьегамхой оарцагIбаха.

Укх шера къаьстта дика къахьегаш ба В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 21-2 йолча установка технологаш. Царна юкъе хьинаре къахьегарца белгалъяьннай йоккхагIйола оператор Белоусова Елена. Массаза а нийсса лелаю цо технологически режим, Общественни балха тIа а хьинаре дакъа лоац цо, из я профсоюза цехкома член. Иштта хьинаре къахьегарах дукха совгIаташ тийннад цуина. Царна юкъе я «Знак почета» ордени, Ленински Юбилейни медали.

СУРТА ТIА: болх беш я йоккхагIйола оператор Е. Белоусова.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ДIАХЕЦАЦ

Пятилетка хьалхарча шера тIайица декхараш толамца кхоачаш а деш, дIабахача 11 бетта «Старогрознефть» НГДУ коллективо планал совгIа 45 эзар тонн мехкдаьттеи 45 миллиони 102 эзари кубически метр гази яьккхай. Хьадоахача мехкдаьттагеи газагеи дIабода мах лохбарах укх шера паччахьалкхенна планал совгIа 600 эзар сом гаргга пайда баьб. Социалистически яхье хьалхара моттиг дIахецац Крусински Михаил Иванович керте латтача цхьоалагIча районни инженерно-технологически служба коллективои Пересунько Юрий Прокофьевича кулгалдеча служба мехкдаьттахошеи.

А. ФОМЕНКО,
«Старогрознефть» НГДУ планови отдела экономист.

БIУБЕННА КЪАХЬЕГ БУРУВДЕТТАРАША

Календара тIа декабрь мара беце а Гусаков Николай Дмитриевича бригада январь бетта чотах къахьегаш я. Грозненски бурувдеттара балхий управлене Эльдарова майде № 85 йолча скважинана бурув тохаш я из. Чоалханерча геологически хьалашка бурув а тохаш 3500 метр Iокъоаргбеннаб уж 2 декабре. Шера план — 2247 метр.

Социалистически яхье хьалха латт бурувдеттараш Рыжков Виктор, Дильбиев Султан, бурув тохачун гIоинча Лепшиков Михаил, слесарь Хасбулатов Вахь, кхыбараш.

• • •

СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе решенеш кхоачаш а еш къаьстта дика къахьегаш я Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурувдетта мастер Марулин Анатолий керте латта коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю бригада. Цо бурув тохаш я 5300 метр бурув тоха деза № 1 йола скважина. Шера план 2 декабре дика тIеккхоачаш а еш цу скважинана 5 эзар метр бурув техад цо. Ер шу доладелча денз чоалханерча геологически хьалашка 2 эзар совгIа метр бурув техад бригада бурувдеттараша. Шера планегIа тоха дезеш хинвар 1,5 эзар метр бурув мара доацача.

Къаьстта дика къахьегаш я цига сменни мастераш Рябов Виталий, Куманев Виктор, Хаджиев Саид керте латта сменаши, бурувдеттарий гIончаш Каплаухов Александр, Симченко Владимир, Толкачев Андрей, кхы дуккхабараши.

М. ЛЕВИН,
пенсионер.

Хьалхара моттиг яккхарах

Шера план ханал хьалха кхоачашъяра яхье а яьнна болх беш йолча Грозненски «Индпошива» Дошукаев Муса керте латтача № 4 йолча ателье, коллектива Конституце ден сийна боккха къахьегама толам баьккхар. Цо дерхI 6 декабре денц тIадоагIача шера чотах болх бе. Иштта материалаш кхояра чотах паччахьалкхенна пайда бара а белгалъяьннай из коллектив. Укх шера фабрика чота тIа диллад цо массехк эзар сом.

Арахецача продукцена реализаци яра гIулакх а дика латт фабрике. Укх шера кхоалагIча кварталe хьалхара моттиг яккхарагIа фабрика карара-кара ... тела. Це байрахк елар цуна. Цу дезача совгIата жоп луш хIанз кхы а лаккхагIа толамаш доахаш я из баргттайна коллектив.

Укхаза белгалбаьнна дика къахьегаш ба хьалха латтараш: кхалнаьха барзкъаш тегача бригада кулгалхо Веялова Мария Ефановна, маIа наьха барзкъаш тегача бригада кулгалхо Габриян Женя, мастераш Исламгереев Муса, Хаанова Зайнап, кхыбараш. Шоай балха заданеш массаза а 120—130 процент кхоачашъю цар.

М. БОТОВ.

ПОЛЬСКИ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ВАРШАВА. (ТАСС). Польски вIашагIкхийттача болхлой парте Центральни Комитето ПОРП VI съезде хьехарах яха КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев керте вола Советски Союза Коммунистически парте делегаци 5 декабре Польша столице кхаьчай.

СССР-ен ПНР-ен паччахьалкхений байракхашца егача вокзале делегацена накъавена вар ПОРП ЦК Хьалхара секретарь Э. Герек, ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Паччахьалкхен Совета Председатель Ю. Циранкевич, ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Министрий Совета Председатель П. Ярошевич, кхыбараш.

ЛОАРХIАМЕ ДОКУМЕНТАШ ДIАДОВЗИЙТ

СЕССЕ МАТЕРИАЛАШ IОМАЮ

БоргIанерча № 34 йолча скважина сепарационни установкагара ГIойтIа-Керта газопроводага кхаччалца юллаш латтача 300 миллиметр диаметр йолча 3 километр йаьхача газопровода участке делкъийга хIама дуаш перерыв йолча хана культбудке гулбеллар турбопроводаш вIашагIъехка слесараш, газоэлектросварщикаш, «Старогрознефть» НГДУ гIишлоймонтажни управленера изолировщикаш, царна новкъостала баьхка механизатораш, вахте латта эксплуатационникаш.

Сатем эттар культбудке. Политинформатора Евгений Прокофьевич Горохова гулбеннарашка хоам бир, вай парте Центральни Комитета аргIанарча Пленума, XXIV съезд хинначул тIехьагIа КПСС дунен халкъашта юкъе леладаь гIулакхаш къоабалдеш бола соцам цо тIайийца хиларах.

ДIахо политинформатора дувц, бархIаьлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе Iоккхача Кремлевски Дворецe баьча балхах. 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера планеи 1972 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планеи хьакъехьа доклад яьй СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина.

Советски халкъо ший низ ца кхобеш къахьегар бахьан долаш, йоах политинформатора, бархIлагIча пятилетка план толаме кхоачашъяьй. 8-ча пятилеткана юкъе шоашкара доаггIаш дола дакъа лаьцад Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьттахоша а. ТIехдикача мехкдаьтта 80 миллион гаргга тонн еннай цар. ИйслагIча пятилетке 30 процент алсамдаргда из, 100 миллион совгIча тоннага дIакхоачаргда, хIаьта цу юкъа овсарле ялхазза лакхаургья. Укх тIеххьарча итт шера республике промышленни производство 2,7-зза дукхагIа хургья. Къаьстта сихача темпаегIа дегIаухаргья мехкдаьтта доаха промышленность.

9-ча пятилетка хьалхарча шера, йоах Евгений Прохоровичa дIахо, 371 миллион тонн мехкдаьтта доаккхаргда мехко, цу даькъе Нохч-ГIалгIайчено 21,5 миллион тонн.

Цул тIехьагIа монтажникий декхарех дувц нов. Горохова. БоргIанерчеи ГIойтIа-Кертереи газашпроводаца вай сихагIа вIашагIхотте, хIанз алаегIа зехьа йовш йола газ дикка кIезигъе йиш хургья.

Перерыв йистейоалаш политинформатора дувц, 9 пятилетка чакхйоалаш советски наьха вахар тоалургхиларах, цар алапи лакхлургхиларах, партеи Советски правительстваи чакхъяха оттаьча кхыйолча мероприятеех.

Из сакъердаме беседа ярах политинформатора баркал а аьнна, гулбеннараша къоабалду кхоалагIча сессе тIайица Законаш, партенеи правительстванеи дош лу, шоай дерригa низаши знанеши ийслагIча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашъяра шоаш тIайохийтаргхиларах.

Цу дийнахь къаьстта чIоагIа хьинар тIадахийта къахьийгар слесарий бригадира Сигаев Николая, Аипилов Ивана, сварщикаша Панченко Владимира, Спивак Васиде, Голицин Николая, изолировщикаша Тани-Верды-Исам-оглы, Бадалова Даша Абдулкеримовас, Батирова Белитас, Морго Зироянa, кхычар. Цу дийнахь царех хIаране шоай заданеш 110—140 процент кхоачашйир.

А. ТИЩЕНКО.

Политинформаторий семинар

А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода коллектив бархIаьлагIа хержача СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессеи Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета аргIанагча Пленумеи материалаш Iомаеш, царца дувзаденна шоай декхараш белгалдоахаш я.

ШоллагIча декабре завода парткабинете политинформаторий семинар хилар. Цига гулбеннача политинформатораша ладийгIар «1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен пхе шера планахи 1972 шера СССР хьалкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен планахи йолча» СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина докладага. Цу доклада чулоацам къахьегамхошта дикагIа дIабовзийтаргбола методически хьехамаш делав парткомо. Семинаре дийца шоллагIа дола дош дар КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева «Парте XXIV съезд хинначул тIехьагIа КПСС ЦК дунен хьалкъашта юкъе баьча балхах» яхача докладах лаьца.

ХIанз политинформатораш завода ерригача участкашка парте а, правительства а решенеш дIайоазийташ ба.

Политинформаторо А. Н. Андреевске ший участке нов. А. Н. Косыгина яьча докладах беседа еш аьлар:

— Наьха вахар кхы а дикагIа тоалургда вай хIаране ший участкера болх гоабеш хуле, къахьегама овсарле хIара денна лакхйойя.

Завода болхлой хIанз шоай торонашка хьожаш а, хIатIадоагIача шера лаьрхIа социалистически декхараш тIаэца кийчлуш а ба.

В. ДАНИЛОВА.

МАШАРЕИ ЦХЬАНА ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРЕИ ДУХЬА

Датски правительства вехарах 1971 шера 2 декабре денз 5 декабре кхаччалца официальни визитагIа Дане хиннав СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин. Советско-датски коммюнике тIа белгалдоаккхаша хиллара, А. Н. Косыгиннаи Дане премьер-министра Е. О. Кра-гаи юкъе гуччахьареи доттагIалла тIехьеи переговораш хилар.

Переговораш йолча хана, йоах коммюнике тIа, оагIонаша дийцар дукха актуальни дунен халкъашта юкъера проблемаш санна, иштта Советски Союзаи Данenеи юкъерча гIулакхий дешаш а, дIахо дегIаахара перспективаш а. Дунен халкъашта юкъерча проблемаех хетараштa дIа-юха дагабувлача хана оагIонаша раьза хинна бакъдир, СССР-ен Данеи позицеш дукхача дешашта цхьатара е вIаши гарга хилар. ОагIонаша шоай уйла къаьстта тIаяхийтар Европерча хьала. ОагIонаша хьааьннад европейски кхерамзлеи гIулакхаца хьашт долаш йолча, США-и Канадеи юкъе а йолаш, ерригача паччахьалкхенашта юкъе цхьана гIулакхаш леладареи дешаех йола совещани кастта гулъелга шоашта ловш хилар.

Шинна а оагIорахьарча дешаех хетачоа дIа-юха дагабовлача хана СССР Министрий Совета Председателеи Дане премьер-министреи белгалдаьккхар, советско-датски гIулакхаш дегIадоаладар шинна а мехка хьашташа ма яххара а вIаши юкъера тешами Европера машари чIоагIбара новкъостал деш а хургхилар.

СССР-аи Данeнеи юкъера гIулакхаш дIахо дегIадоаладе дагахь, оагIонаша хьакхайкадир, СССР-ен Данеи правительствашта юкъе дунен халкъашта юкъерча дешаех санна, иштта шинна а оагIорахьарча гIулакхех а лаьпа вIаши каст-каста консультацеш яра шоаш раьза хилар.

Шинна а оагIоно хьакхайкадаьд, йоах коммюнике тIа, шоай правительствай позицеш дикагIа кхетаяра, Советски Союзаи Данeнеи юкъера тешам дукхагIа хилийтара новкъостал даьча вIаши дагардар дувцара шоаш раьза хилар.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН ОСЛО КХАЧАР

ОСЛО. (ТАСС). Норвеге правительства вийха ваха СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин 5 декабре официальни визитагIа Осло кхаьчав.

Форнебо яхача аэродроме Советски правительствана керте латтачоа накъавена вар Норвеге премьер-министр Т. Браттели, кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. Капелен, кхыбараш.

ТАСС ЗАЯВЛЕНИ

Индостански ахгIайрен тIара хьал наьха санна кхохкадаларах хоамаш да хьаухаш. 3 декабре пакистански авнаце бомбаш а йийттай, дов а даьд Инде къил баседа-малхбузехьарча даькъ тIарча дукхача городашта. ТIом вIашка беш латт индо-пакистански доазон тIа.

Дика ховш да, Пакистанаи Инденеи юкъерча гIулакхашка укх тIеххьарча хана тIа-тIа чIоагIлуш хьабена кхохкам болабалара керттера бахьан мехка цу даькъ тIа бахача наха духьал пакистански правительства леладу гIулакхаш бахьан долаш этта хьал хилар.

Укх тIеххьарча шерашка Малхбоалехьарча Пакистане дукхача наха болам боаржабаьб автономена тIехьа, элементарни граждански бокъонаштеи паргIатонеи тIехьа. 1970 шера декабре законодательни органашка хоржамаш долаш Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха массане а цхьатарра хьаллаьцай М. Рахман керте латта Халкъа лига парти. Хоржамаш хинначул тIехьагIа переговораш йолаеннай Пакистана президентаи Халкъа лига кулгалхоштеи юкъе Малхбоалехьарча Пакистана автономи ювцаш болча дIахорча паччахьалкхен лоаттама хьакъехьарча дешах лаьца.

Цхьабакъда, гIулакх, гучох, барт товргболча оагIорахьа леладе ца а ловш, Пакистана правительства 1971 ш. 25 марта цIаьхха юкъагIъяьхар переговораш. М. Рахмаи Халкъа лига кхыбола лидераши лийца а лийца, набахта бехкар. Кхы хье ца луш къиза репрессеш йолаьй бахача наха духьал, эзараш нах боабаьб, Малхбоалехьарча Пакистанера дукхха миллионаш бола гражданаш, шоай синош кIалхара а доахаш, лоалахарча Инде байдда дIабаханза ца боалаш хиннаб. Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха духьал цхьатарра террори законагIа доаца гIулакхаши доладаьд.

ТIа-тIа низ чIоагIлуш йолча Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха репрессештеи низаштеи еча духьаленна тIанийсъенна Пакистана правительство лер тIара даьннача цу гIулакхашта хьалхара бехктоккхам Индена дIатIабилла гIийртар, цунцара гIулакхаш эгIадара тIаберзабаьнинкъ лаьцар цо.

Советски правительства, машар лоаттабара йоакхо а еш, цкъа санна дукхаза дIаьхар Пакистана президентага Яхья Ханагеи пакистански правительствагеи Малхбоалехьарча Пакистане хьайнача событешца дувзаденна Индостански ахгIайрен тIа эттача хьала ше чIоагтIа саготдеш хилар. Политически дешаш къоастадара метод а лаьрхIа еча репрессейи низийи политика бехке а еш, цо пакистански правительства уйла тIаерзайир Малхбоалехьарча Пакистанера гIулакхаш политически наькъаца къоастадаьза дарг ца хилара. Цу цхьан ханна Советски правительства дIайовхар, нийсагIа бола никъ адхха репрессей политика дIаяккхарца, М. Рахман кортамукъа хецарца, кхы ха дIа ца а йохийташ 1970 ш. декабре хиннача хоржамашка Малхбоалехьарча Пакистане бахача наха хьахьеккхача лоIамо ма яххара йола решенеш лахар духьа переговораш юха дIайолаелга мара ца хилар. Цо IалашдергдарМалхбоален Пакистанера байдда Инде баха миллионаш нах шоай кхуврчашка юхаберзабергбола хьалаш а.

Цу дешашца Пакистана правительствага къайкача Советски правительства лийрхIар гуманноста принципага хьежжа а мехка хьалхашка этта чоалхане проблемаш демократически наькъаца къоастаяра пакистански халкъа дикадар хилар ловш а дар.

Цхьабакъда, Малхбоалехьарча Пакистанера гIулакхаш политически наькъаца къоастадара пакистански правительства хIама ца дарах а Индена духьала дIахо тIом кийчбеш из хинна хиларах а, советски кулгалхоша президентага Яхья Ханага дIахайтар, Пакистано Индена духьала моллагIча тайпара баьккха а герза низ духьалбаккхар Советски Союзе цхьанна а тайпара къоабалдергдоацилга.

Советски Союза бе-башха ца хеташ хила йиш йолаш яц хIанз дIайолаенна событеш, цкъа-дале, уж СССР доазонашта юкъарчал доацаш гарга хиларах а, шозлагIа дале, цун кхерамзлеи хьашташца товсалуш уж хиларах а.

Индостански ахгIайрен тIа хадданза машар лоаттабара тIехьа а йолаш, Советски правительства бокъонца къоастам боллаш Пакистана кулгалхошка дIакхайкаданза даргдоацаш лоархI цу кхерамеча наькъагIа болхаш болча цар шоашта боккха бехктокхам тIаэцаш хилар.

Машар безаш йола цхьаккха паччахьалкхе юстара Iелургйоацаш бола тIема кхерам хIанз Индостана тIабессача хана цIий мехкадеш дола довнаш сов чехка соцадараи Малхбузехьарча Пакистанера гIулакхаш цун халкъа законни бокъоний хьаштийи сий дара ларда тIа политически наькъаца къоастадараи тIехьа латт Советски Союз.

Советски правительства мичча бесса йихьа а шоаш довна юкъе яхьар а Индостански ахгIайрен гIара хьал дIахо кхохкадар а лоархIалургдолаш дола гIулакхаш ца леладеш дерригача мехкий правительстваш юхаозаяла езаш лоархI.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТИЙ ДЕНАЛ АЙДУ

КПСС XXIV съезда дlадеххача тайпара юххьанцарча партийни организацей болх тоабара, цар кулгалдара лоархlам лакхбара цlенхаштта теркам тlабахийта беза. Партийни организаци чlоагlа хургья, хlара члено цун балхана хьинаре дакъа лоаце.

Вайна махарра парте Уставо дlадехараш цхьатарра бехктокхаме да берригача коммунисташта. Боккъонца волча коммунисто, из дика кхета а деш, дизза кхоачашду уж. Дукха масалаш доладе йиш я партийни организацешка партийни порученеш кхоачашъярах лаьца. Аз къаьстта белгалйоах партийни порученеш, хlана аьлча берригa юкъара болх цу порученешка гlолла партийни организацешка чакхбоаккхандаь. Цlенхаштта шоашта хьалхашка латта лоархlаме декхараш кхетадеш йола коммунистий арми я — пропагандисташ, агитатораш, политинформатораш, лектораш, кхыча балхаш тlа а болаш болх бу юххьанцарча парторганизацей секретараш.

Коммунисташа хьинаре партийни вахаре дакъа лапарген хlара коммунисто шийна тlадилла гlулакх кхоачашдарген хьежжа леларгla моллагlча партийни организаце гlулакхаш. Юххьанцарча партийни организацей секретараш дилла хила беза юкъарча вахара коммунисташ юкъеувзаши цар хьинар айлеши. Формально леладеш дола гlулакх массаза а, масназа а зене да. Къаьстта дукха зе ду по партийни балха, партийни порученеш кхоачашъяра гlулакха. Коммунисто дикагlа кхоачашлергда шийна тlадилла гlулакх, нагахьа санна партийни организаце цунна даим новкъостал дойя, теркалеш хила еза сагa индивидуальни башхло, вахара хьалаш, цун дешара бохрам, из цу гlулакхаца безам болаш хилар.

Вайна дика ховш да берригача коммунисташа юкъарча балха цхьатарра дакъа ца лоацилга. Цхьабараша раьза а болаш безаме бу из болх. Дисциплина лакха я цар, цlенхаштта уйла ю партийни декхар дизза кхоачашдара. Иштта болх беча коммунистий дукха хул уж порученеш. Цар шоашта тlадилла гlулакх чакхдоаккхаргхиларах теша а тешаш херж уж партийни органашка. Дукха ба цу тайпара цlена болх бу коммунисташ тха районе. Къаьстта дика къахьегаш ба идеологически балха бола новкъостий. Из болх беш 441 лектор ва тха районе. Царех белгалбаха беза юкъара гlулакх дег тlара кхоачашдераш. Уж ба № 6 юкъерча школа директор нов. В. Мищенко, № 19 йолча юкъерча школа юххьанцарча парторганизаце секретарь нов. М. Беляев.

Районе болх беш волча 162 пропагандистах эггара толашагlбараш ба РИТС-2 вокххагlа вола инженер нов: С. Паук, «Малгобекнефть» НГДУ керттера инженер нов. В. Бородин, культура отдела заведующи нов. К. Зыскунова РИТС-1 вокххагlа вола геолог нов. Т. Лебедева. Царел совгlа идеологически болх беш 677 агитатори 285 политинформатори ва тха районе. Цу наха нийса кхета а еш тlагlертта чакхйоах вай парте политика.

Коммунисташа шоашта тlадилла гlулакх толамца чакхдаккхара чlоагlа новкъостал ду КПСС членаша шоай новкъосташта хьалхашка еча отчеташа. Цу тайпара тlахьежам лоаттабара форма собране гулбеннача берригача наха чlоагlа пайда луш я. Цхьан коммуниста отчетага ладувгlача парте кхыча членаша шоай балха анализаш ю, хlаране уйла ю де йиш яр дань дий-хьогl аз, аьнна.

Хlара парте члена ше-шийгара а, шийна новкъосташкара а доагlар дизза хьадехарга хьежжа айлургда цар хьинар. Цу тайпара хьал оттийташ вlаштlехьбаккха беза болх ерригача юххьанцарча парторганизацешка, хlана аьлча цар производственни а, юкъара а гlулакхаш ерригача коллектива бlаргкlала да. Цу хьакъеха дукха дувц йиш яр коммунистах нов. П. Горбаковахи «Малгобекнефть» НГДУ ОРСа йоккхагlа йолча экономистах А. Плотниковайхи лаьца. ЦаI дика рационализатор ва, вож хьинаре дакъалоацаш я юкъарча вахаре. Цхьаккха дац цар теркаме доацаш.

Бурувдеттача управлене къахьегаш ба мастер И. Галаевич, бурувдеттачуй гlонча М. Даейтов, ОРС-е ва — А. Додов, РИТС-1 — М. Горбакова, кхыбараш. Уж новкъостий белгалбоах цар шоай балха хьокхам теландаь, эздел долаш, кхоачамбоацар ца ловш, эшшача метте шоай новкъостанта гlо де айнча уж боландаь. Шоашта ховр а, шоай опыт а кхояц цар, къахьегама овсарле лакхъяра, къахьегама дисциплина чlоагlъяра даим къовсам лоаттабу.

Из дерригa дика да, цхьабакъда, хlанз а нийслу вайна юкъе парте Устави Программеи йоагlаxа тайпара кхоачашъеш боаца коммунисташ. Хьаэцаргда вай укх тайпара масал: ВОРХ-4. Парторганизаце ва коммунист нов. Шихаев. Отчетно-хоржамий собране гучадаьлар из бlарччача шера цкъаь цкъа партийни собране ца ханнилга, халача балийца хьател взнофаш. Шоай коллектива юкъарча вахара даим юстара латт.

Аз хьоахаваьр цхьа коммунист мара вац, бакъда, цу тайпара бараш кхы а болаш ба. Цулухьа кlезига дувца дезаш хилац собранешка цхьаболча парте членаша Устав кхоачащдеш ца хиларах цар персональни гlулакхаш.

КПСС XXIV съезда парте политика вахаре кхаьчара юххьанцарча партийни организацей бехктокхам айбара хоаламболаш дола организационни гlулакхаш белгалдаьхад. Цу хьакъе къаьстта теркам тlабахийта беза дlахо йодача хана предприятей, учрежденей балха парторганизацеша еш йола влияни чlоагlъяра, парте политически къовсамхо хилара тарра хlара коммуниста хьинар айдара, бухсоццача кхьачача цунца дувзаденна да парторганизацей денал а, партийни балха эффективность а. Хlаьта берригa идеологически болх тlаийдаь социалистически декхараши паччахьалкхен заданеши кхоачашъяра тlабербабаь хила беза.

Н. МАКОВСКИЙ,
КПСС Малгlабина горкома инструктор.

Кlелатlча пятилетка хьалхара шу чакхдоалаш латт. Шера плани тlаийца социалистически декхараши кхоачашдара хьинар кхоца деш къахьегаш я Грознерча промышленни предприятей, организацей, учрежденей коллективаш. СССР Лакхехьарча Совета сессе решенешта жоп а луш укх пятилетке керда къахьегама толамаш дахара ерригa шоай торонаш оарцагlъьккхай цар. Сиха дегlаккхувл производство, лакхъю цун эффективность, къахьегама овсарле лакхъяра тlаерзаяь технически прогресс ю, иштта кхыйола мероприятеш чакхйоах.

КПСС ЦК Пленумен СССР Лакхехьарча Совета сессен решенеш кхоачаш а еш башха дика къахьегама толамаш доах дукхача мехкдаьттахой бригадаша. Шера задани ханал хьалха кхоачашъяй 17 бурувдеттача бригада. Царна юкъе я бурувдетта мастераш нн. В. И. Казеннов, М. Т. Гринь, Д. И. Саламатин, Ю. Г. Ерещенко, И. Д. Гусаков, В. В. Феоктистов, кхыбараш керте латта бригадаш. Уж ба мехкдаьтта дукхагlа хилийтара тlагlертта къовсам лоаттабераш.

Ер шу доладелча денз планал совгlа 80 эзар тонн мехкдаьтта даьккхад Октябрьски революце орден лелаеча «Старогрознефть» НГДУ коллективой «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахошеи. Уж толамаш даха вlаштlехьдаьннад цар кердача структурагlа уж управленеш болх беш хиларах. Ер шоллагlа шу мара дац цу структурагlа уж управленеш болх беш йола. Цу юкъа нийслуш хинна дукха кхоачамбоацараш дlадаьхад цар, керда система толамагlа хилар гучадаьннад. Кердача структурагlа совлен йола звеньяш дlаьхай, чоалхане хургдоаца бувзамаш оттадаь производственни участкашка, технологически процессашта дикагlа кулгалдергдола гlулакх вlаштlехьдаьккхад. Хlараненa

БОЛХ КХЕТАМЦА ВlАШТlЕХЬБАЬККХАЧА

[illegible] бехктокхам дlабоэзийтаб. Боккха пайда баьнна скважешта [illegible] ремонт [illegible] баш вlаштlехьбаьккхарах а. «Грознефть» объединене цу кердача структурагlа мехкдаьттахой болх бе болабаларах ходаь алапи хlанзлехьа 860 эзар сомага кхьачах, кхычахьа балха ваха йиш йолаш мукъаваьннав 650 саг. Алапи кходарал совгlа бурувдеттача, ремонтни балхаш деча, кхыдола балхаш деча болх беча йоаккхаш хинна ха кlезигъярах паччахьалкхенна 200 эзар сом пайда баьб.

Кердача структурагlа болх бе болабалар бахьан долаш 1970 шера 11 бетта хинначул 11,1 процент лакхъеннай къахьегама овсарле укх шера цу юкъа.

Толамца паччахьалкхен плани тlаийца социалистически декхараши кхоачашдеш я мехкдаьтта чакхдоахача дукхача предприятей коллективаш. Планал совгlа 11 бетта миллионаш сома мaьхa арахийцад цар бензин, фенол, ацетон, кхыйола мехкдаьтта продукташ. Укх шера цар кхояьй 40 миллион киловатт-сахьат электроэнерги, планал совгlа дукха продукци арахийцай машенашъераша, яйгача, кхачан, мотт[illegible] промышленноста предприятей коллективаша.

Хьалха [illegible] предприятешка дегlа [illegible] промышленни продукци къахьегама овсарле лакхъяра [illegible]. Хlаьта предприятеша паччахьалкхенна беш бола пайда хьахиннаб бозаб, материалаш [illegible] производства чурча резерваех бизза пайда эцарах.

Ховш [illegible] дlахо къахьегама овсарле лакхъяра, цунца цхьана промышленни продукци дукхагlа арахьаца керттерах да технически прогресс [illegible]. Цу даькъе боккха лоархlам болаш да Iилмахоша, новатораша, рационализатораша, изобретателаша творчески къахьегар.

Хlанз шерра социалистически яхь йоланай Грознерча предприятеша «Изобретательствай рационализаторствай балха тlа дикагlйола предприяти», «Дикагlйола творчески бригада», «Дикагlвола рационализатор» яха сийлен цlераш яхара.

Цу гlулакхаша дукхагlа творчески къахьегама юкъе оз болхлой, торе хулийт йолаш йолча резерваех дикагlа пайда эца. Болх беш йола машенаш эрга а йоахаш цар культура лакхъяр бахьан долаш дикагlа дlабоа болх а.

Рационализаторий болх дикагlа дlабахийтара из болх дика бечарна поощренеш е еза, царна эша хьалаш Iалаще деза, цунца дувзаденна дукхагlа хургба творчески къахьегаш бола рационализатораш. Духхьал дlададахача шера цар кийч а яь производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеша 12 миллион сом пайда баьб паччахьалкхенна. Уж толамаш доахача хьинаре дакъа лаьца Грознерча химкомбината № 132 йолча цеха рационализаторе З. Х. Чингарнева, «Красный молот» завода ВОИР-а рационализаторски Совета председатела И. Ш. Цейсахова, СМУ-9 прораба В. В. Хаванеке, «Грознерго» керттерча инженера заместитела З. Т. Басханова, кхычар.

Рационализацех изобретательства болх [illegible] вlаштlехьбаьккхаб Химически комбинате, мехкдаьтта чакхдоахача [illegible] заводе, «Красный молот» заводе, швейно-производственни объединене, «Терек» фирме, кхыча предприятешка. Рационализаторски изобретательски болх вlаштlехьбаккхара боккха лоархlам болаш я цу гlулакха тlаерзаяь чакхйоаха конкурсаш, хьажараш, технически творчества выставкаш. Духхьал дlададахача шера 100 общественни хьажари 150 конкурси чакхъяьккхар Грознерча предприятеша. Цу юкъа производствана юкъейихьай 4 эзар рационализаторски предложени.

Рационализаторски болх иштта дика дlахьу укх шера а Грозненски химически комбината коллективе. Цига болх бечарех хlара кхоалагlвар рационализатор ва. Ер шу доладелча денз цига кийч а яь производствана юкъейихьай паччахьалкхенна 4 бlаь эзар сома пайда беш йола 475 рационализаторски предложени 13 изобретени. Укх шера цу комбината коллективо кхояьй 10.385 тонн углеводородни бедал, 5,8 миллион киловатт-сахьат электроэнерги, 32 эзар мигакалорий йlовхала энерги. Щекински метод производствана юкъеяхьара даькъе а дукха балхаш ду химикаша. Из метод юкъеяхьарах ер шу доладелча денз кхычахьа балха ваха йиш йолаш мукъаваьннав 300 болхло. Къахьегама овсарле 8,4 процент лакхъеннай. Иштта дика шийй болх вlаштlехьбаьккхаб В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо а. Цар укх шера производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеша производствана кходаьд 175 эзар сом, 8213 метр тайп-тайпарча диаметрах йола турбаш, 65 задвижка, 15873 гигакалорий Iи, 400 киловатт-сахьат электроэнерги, кхыйола, материалаш. Кхы эсалагlа вlаштlехьбаьккхабац рационализаторски болх «Красный молот» завода, кхыча предприятей коллективана а.

Цхьабакъда, цхьайолча предприятешка е йоагlача тайпара йоакхо яц рационализацей изобретеней балха. Хан-ханнахьа производствана юкъехахьац рационализаторски предложенеш, цох хьабоала пайда меллаб хьежац. Масала, «Автоспецоборудоване» предприяте бе безача рационализаторски балха техникаш кийчъяьяц, яраш а дlайоаржаяьяц болхлошта юкъе. Цу тайпара кхоачамбоацараш нийслу Грознерча кхыча предприятешка а.

Рационализаторски болх цlенхаштта тоа а беш пятилетка хьалхарча шера промышленни предприятей коллективашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдайтара цlенхаштта къовсам лоаттабе беза партийни, профсоюзни организацеша уж кхоачамбоацараш ханнахьа дlададахара. ВОИР областной Совет декхарийла я рационализаторски балха дукхагlа йоакхо е. Шерра социалистически яхье яьннача коллективаша уж кхоачамбоацараш дlа а доахаш толамца кхоачашъе еза паччахьалкхен плани тlаийца социалистически декхараши.

А. ДАВЫДОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозе итташ эзараш жа да. Жа лаладераша шерра яхь йоаржаяьй шера план тlеххоачашъяра. Паччахьалкхенга тха дохкара шера план тlеххоачашъяьй колхозо, кхоачашъе гарга я дулх дохкара план а.

Укх шера яхье хьалха латташ хьавоагlа Ибаков Iаддал. Хlара устагlанна тlера 7 килограмм тха даьккхад цо, хlаьта хlара бlаь жийна тlехьара 146 Iаьхарг кхебаьб I. Ибакова бригада коллективо.

СУРТА ТlА: I. ИБАКОВ.
С. ХАКИЕВА сурт.

БАРТ ЦА ХИЛЧА...

Назранерча промышленни предприятешта юкъе эггара кlалйнсарех я наькъаш декха ДСУ-2 яха организаци. Тlехь-тlехьагlа талхе мара тоалуш дац цун гlулакх. Юххьанца, цу шу хьалха, из укхаза вlашагlъеллача хана цхьан юкъа дика болх бе йолаеннаяр из. Хоа-шаьра ах-асфальта наькъаш дувша доладелар Наьсарерча юрташта юкъе. Ханал хьалха цанаш кхоачашъю яхаш ювца яьлар из.

Хlаьта а дукха гаьна даланзар иштта болх бар. Хьалха хиннар йий-хьогl ер аьнна хеталуш хувцаделар гlулакхаш. Цун мугlаpeгla йолча предприятеша лакха хьокхамаш доах укхаза, социалистически яхь йоаржаяьй. Укхо кхычарел камаьршагlа хьатlаэн социалистически декхараш, бакъда уж кхоачашде эша камаьршал хилац. Наькъаш даххара, хlаьта кхыдола балхаш дара производственни планаш 60 процентал кlеззига ер мара кхоачаш ца юлуш шу чакхдоаккхаш йоал из. Критика ю наькъаш декхараштa собранешка, активашка ювц. Бакъда, хувцалуш хlама дац. Геннодряда планага диллача дlабахача 11 бетта юкъера лаьрхlача 953 эзар совгlа сома балхаш де дезаш яр ДСУ коллективо, бакъда хьадаьраш 600 эзар сомал кlезига тlех мара дац.

Цул совгlа хьадеча балхашка боагlачул дукхагlа мах дlаухийташ доккха зе ду цо, доагlачул совгlа цо дlадахийтар 40 эзар сомага кхаьчад.

Из цу хьала тlа кхоачаяь бахьанаш тахка хала дац. Цу управлене начальника нов. Местоевна, парторганизаце секретара нов. Хашагульговна, кхыча укхазарча кулгалхошта, специалисташта дикагlа а хов хургда шоаш тlехьабисара бахьанаш малагlаш да. Хlаьта а тхоашта хетар ала тхо а декхарийла да.

Нагахьа санна балхара нах дlабахар, хьанйбар, лохбар, лакхбар процентаща лоархlаш хилча массанел хьалха санна хургъяр из управлени. ЦаI моттиг яц укхаза санна атта саг балхара дlавоаккхаш а ше раьза волаш дlавоалаш а, безам хилча судага гlолла юха хьатlавоагlаш а. Духхьал укх шера производственно-технически отделера 9 саг хувцаваннав укхаза, 11 механик, 12 мастер дlаваьккхав, лоаша аьлча, 74 саг дlаваьккхав, 54 хьанйцав укхаза цу юкъа.

Мел зе ду цу хьаухача, дlаухача наха? Масала, шийй участок керда хьатlавенначунга дlалуш эггара кlезигагlа дале кlира доаду. Цу юкъа участкера «дlадода хий» фордах ца кхете а, хlаьта из вlалла дlа ца додаш соце а хьатlавоагlар бехке вац. хlаьта дlаводар кулг лостадича ма вавнивий.

Иштта болх дlателаш, юхателаш укх шера доадаьл 98 ди. Воаллаше а «когабухьар мича волалу керда хьатlавенар а. Дукха ха йоаю цо малагlча оагlора дlаволавелча бакъахва ва хьожаш. Цу юкъа из конторе хьатlавехац: гlулакхаш во хlана лел хьа алац. Хов хlалбагlараштa — даккха бахьан цун долга.

Нагахьа санна кlоаргга уйла а яь цу гlулакхага хьожаре, иштта кулг яздергдацар нов. Местоева балхара дlавала язъьяча заявлене тlа.

Духхьал производствана зе даь Iац дlабоаха нах. Цхьавар ше дlаваьккхача кулг а тессе дlаводa. Шоллагlвар духхьала отт. Дизачa шерa хьувзабир ДСУ кулгалдой дигара дlаваьккхача цхьан механика судашка, прокуратурашка кхувлаш. Юххера а харцахьа дlаваьккха хилар гуча а даьнна юхаметтаоттаве а вийзар из. Касткаста нийслу управлене цу тайпара бокъонаш телхаеш йола моттигаш.

Дlахо. Коллективе, хlаьта кулгалхошта юкъе барт ца хиларал кхерамегlа хlама дац производстве. Из ца хилара белгалонаш укхаза шортта я. Къаьстта гуш я из дирекцен профсоюзни комитетан юкъе. Приказ а ца тохаш сагa цхьан бетта болх байтар, ца воагlаш бехктокхаме озар, хlаьта мукъа долча дийнахь нах балха арабахар санна дола гlулакхаш цхьаннега хатта ца дезарех лоархl администраце. Тlаккха профсоюзни комитет юкъе лелх, начальника приказ чакхдалийтац. Вож шийй дар дlададахьа гlерт. Джаралиева Еситас Оалхам—Ялхарой яхача участке бетта болх бир поваралла. Начальник цун алапи ца дала велар. Профсоюзни комитето, цун председатела нов. Эльджаркиева гlулакх техка а техка цу кхалсага алапи дала деза аьнна решени йир.

Нийсса решени, нийса гlулакх да комитето даьр. Хlаьта а укхаза цхьабараштa футтарийна дича санна хет из.

Приказ тоха ц профсоюзни комитетагара бокъо еха дирекцена доастам хетачоа тара да гlулакх.

Кхы а дукхагlа шоайла хийца яьлар дирекции профкоми дукха ха йоацаш отчетно-хоржаме профсоюзни собрани хинначул тlехьагlа. Духхьал хьа ца оале а дирекцена лайра нов. Эльджаркиева (ПТО начальник ва из) когаметта керда хьанйца склада заведующи оттавар.

Производство, кхыдола гlулакхаш дувца кхеизаr собране председатель хоржаш баьпича къовсамо ха дlа а лаьца. «Лакхехьара» яьча кхыча кандидатура духхьала баьлар болхлой. Шоай хьалха хинна председатель юха а хержар цар.

Социалистически яхь йоаржаяра, къахьегама овсарле лакхъяра наькъаш лохилга, техниках бизза пайда эцилга — уж дешаш дувца-м дувц укхаза, бакъда, гlулакхаца чlоагlдац. Цlенхаштта критика а еш шоай кхоачамбоацараш дувцац, бехкечун цlи яккхац. Хьакъода а дийя дут цо даь вodap.

Масала, дукха приписка еш моттигаш нийслу укхаза. Цох укхаза дувц совещанешка, собранешка, бакъда, уж ераш хьоахабеш бац. Мукх, вас цабезам юкъера дlа а баьккха цхьана барт болаш дирекции, партийни профсоюзни организацеш оарцагlйоале технически низага, торонашка, хьангашка диллача шоашта хьалхашка латта декхараш хийца кхоачашде, коллектива сий айде йиш йолаш ба наькъаш декхараш.

Из махулла сихагlа дергдола гlулакх вlаштlехьдаккха деза КПСС Наьсарен райкомо.

М. КАРАЕВ.

ХАНАЛ КХО ДИ ХЬАЛХА

Дунен тlа эггара демократичнегlа долча Советски Конституце Дена — 5 декабра къахьегама доккхийча толамашца накъаеннай Грозненски горпищеторга № 22 йолча тика коллектив. 11 бетта товарооборота план ханал хьалха кхоачаш а яь кхаь дийнахь декабрь бетта чотах болх беш итташ эзараш сомий маьха кхачан продукци ехкар цо бахача нахага.

Хlаьта белгалара толамаш даьхал 18 сагах латтача цу коллективо торговле культура лакхъяра а. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба продавецаш Даудова Iайшет, Рязанцева Люба, Банукурова Тамара, кхыбараш.

М. ДУДАЕВ.

Дика йовз республике тха Ассиновски консервни завод. Республика луча консервни продукцех нийса ах духхьал тха цхьан предприятера арайоал. Мехка дукхача городашка дlаухийт тха тайп-тайпара продукци.

Цу ерригача завода къахьегама цха беттаболийтача низах дош ала лов. Из низ ба тха котельни цех. Укх шера йоккха эргалонаш хиннай цу чу.

Хьалхагlа мазут а доагадеш дlохьлора оаха яьш. Хала болх бар из. Дукха транспорт эшар из хьатlаккхахьа, хала дар лоаттаде а доагаде а. Шена хилийтацар цо тха цех цlаккха а. Деррига пенаш Iаьржа, бlеха дар. Цу тlа маьха деза а дао из. Бетта доагалалла долчох 40 эзар сом дала дезар.

Хlанз дувла шо тха цехе. Шена я, пенаш сийрда да, массанахьа зизаш латт, цlена да кочегараштa тlадувха барзкъаш. Из паргlато тхона еннар дукха ха йоацаш заводе хьачуйилла газ я. Лоадам боацаш хlама хет хlанз газ хьачуйилларах. Бакъда, тха цеха коллектива боккха кхаъ, йоккха атто еннай цо. Духхьал тха цеха коллектив яьккха Iац из-м аттача. Ерригача завода низ айбаьб сигала бесарча алано.

Мазут доагадеча хана юкъера лаьрхlача сахьата низткъа 40 тонн мара пар балалацар 4 яьна. Хlанз кхаьнне 50 тонн лу цу юкъа. Цхьа запасе лоаттабу оаха эшшача хана хьаллотабе мара ца безаш. Нагахьа санна дукха бедал Iайна моттиг нийсъелча из дlабола а бийя зе ца дайташ чакхлелхийт хьа мел ена хlама. Укх шеоа сентябрь бетта къаьстта дукха кхухьар тха заводе помидораш, кабуц, сом. Хьалхагlа даггара тохаделча дийнахьа бусий 400—500 тонн мара продукци чакхйоаккхалацар: пар тоъацар.

Бакъда, газ чуйиллачул тlехьагlа хийцца 700—800 тоннага дlакхачийтар ва цифра.

Къахьегама овсарле айяьй газо. Масала, дlададахача шера арахийцачул кхо миллион гаргга условни консервни банкаш дукхагlа хьайир мел эша пар хиларах.

Нагахьа санна, аз лакхехьа аьннача тайпара бетта доагадеча мазутах тха 40 эзар сом тела дийзадале, хlанз цу юкъа йоагаеча газах 15—16 эзар сом мара лац завода. Мел пайда ба из!

Дукха ба тха опытни кочегараш а, царна юкъе а кхоъ къаьстта белгалваккха воагlа. Уж ба Смирнов Михаил, Петрова Валя, Никонова Прасковья. Шоай болх безаш нах ба уж. Царна бlарахьеж кхыбараш, хьокхам нйбу.

И. НИКОНОВ.
Сунженски района Ассиновски консервни завода котельни цеха начальник.

Айбеннаб завода низ

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРЦА

Урус-Мартана районе йоккхагlчарех лоархlаш я тха совхоз. Керттерча даькъе дулха лаьрхlа хьакхарч а, доахан а кхоабаш я из.

Ер шу долалуш тха совхоза хьакхарч лелаераша дош деннадар чуоттаяь йоста а яь паччахьалкхенга дулха лаьрхlа 7200 хьакха дlачуяла, хlара хьакхан дозал бlаь килограммал кlезигагlа ца хилийта. Цул совгlа белгалдаьккхар чуоттаеш йола хьакхарч шоай боахаме хьалкхеергья аьнна.

Дlададахача шера бlаьсти совхоза специалисташа шоай хьакхий Iулашпара хьакъоастайнр дикагlча фух йола нана-хьакхарч. Царна искусственни осеменени а яь, къаьстта Iул вlашагlтехар. Из Iул дlаделар толашагlа болча свинаркашка.

Цхьаккха а хало ца лоархlаш кlелагlча пятилетка хьалхарча шера йорстае чуоттаергйола хьакхарч хилийтара оарцагlбаьлар гезза свинаркаш. Цар дош делар хlара нана-хьакхийна тlехьа а 14 15 хурски духхьашха яхкача хьакхийна тlехьа 5—5 хурски хьалкхее.

Хьалхашка латта декхар атта доацилга а ховш болх вlаболабир хьакхий фермай болхлоша. Гурахь итогаш йича гучадаьлар дош кхоачашхилар.

Нагахь санна хьалхагlа чуоттаю хьакхарч кхыча боахамашкара хьанйеш хиннаяле укх шера цар чуоттаяь кхаьбараш шоай совхозе хьалкхеяь я. Из бахьан долаш дикка совбоал совхоза тlабоагlа пайда.

Вай хьамсарча парте XXIV съезда сийна яьржа хиннача яхье а эггa хlара хурска дозал 12 килограммал кlезигагlа доацаш чуоттае дlаелар совхоза свинаркаша. Дlахо царна гlулакх де дезараш а бацар халонех кхераш. Планагlа хlара хурска тlаккхета деза дозал 450 грамм долча 600—700 грамм из тlаккхетийташ хьабаьккхар фермашка балхаш дераш. Ялхбеттага кхаьчача дулха дlачуяла мара ца езаш хулар уж.

Укх шера хьалхарча квартала йола паччахьалкхенга дулх дохкара план дикка тlеххоачашйир оаха. Из бахьан долаш РСФСР-е гlолла шоллагlа моттиги 2100 сом ахчай премия хьожайир тха совхоза. Цу гlулакхо кхы а чlоагlагlа дог айдир тха болхлой. Шоллагlча квартале а иштта толамаш даьхар.

Хьалхарча ах шера даьхача толамех а йитар тхога шоллагlа моттиг. Цунах а боккха кхаъ хилар тха болхлошта. Шоай мел йола торонаш лаьрхlа а лаьрхlа кхы а лакхара декхар оттадир тха къахьегамхоша шоашта хьалхашка. Кхы а 230 хьакха чуоттайир йорстае.

Чакхъяьлар кхоалагlа квартал. Яьча итогаша хьахьеккар кхоалагlча квартале кхаьба а кхаьба паччахьалкхенга цар 7000 хьакха дlачуялар. Боккха толам бар из. Юха а кхаъ кхаьчар тхога РСФСР-е гlолла юха а шоллагlа моттиги ахчан совгlати хьожадир.

Тlаккха мишта Iердар тхо социалистически декхараш керда ца доахаш?

Укх шера йола дулха план 130 процентал кlезигагlа йоацаш кхоачашъе лаьрхlар тха хьакхарч лелаераша, хlаьта планал совгlа паччахьалкхенга 80 тонн дулх дохка дечна дош 20 декабре кхоачашхургхиларах дог тийша а да тхо.

Къаьстта тоабелар фермашкара болх «Социалистически яхь вlаштlехьйоаккхилга дlахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тlехьагlа. Тха партийни организаце боккха теркам тlабехийтар отделенешта, фермашта, болхлошта юкъе яхь шерагlа йоаржаяра. Цунах дукха ха ялале беркат а даьлар тхона.

Масала, шоайла яхье баьлар тха свинаркаш Н. Гончарова, Л. Клочкова, П. Адиева, кхыбараш. Царех хlаране хlанзле а тlеххоачашдаьд шоай шера дола декхараш.

Шерра яьржар социалистически яхь Мунаев Авхан управляющи волча № 1 йолча отделенерча механизатораштa юкъе. Цар дош делар шоай фермашкарча хьакхарчаштен кьайбаштен шортта доакъар Iалаинде.

Цу отделенерча механизатораша леладеш да 1300 гектар гурахь дувш дола ялат. Укх шера планагlа 19 центнер цаккха дезача механизатораша даьккха из ялат 22 центнерал совгlа да. Цо торо хулийтар дlададахача шерашка кхыча боахамашкара йийле дезаш хинна комбилдоакъар ца ийлеш соцаде. Совхозе я ялатах из кийчдеш йола установка.

Механизатораша дика къахьегар бахьан долаш 1,5 шера тоъал доакъар да совхоза фермашка.

Доакъара хlара центнерга дlабода мах лохбарца вlаштlехьдоал дулха центнерга дlалодар лохде а. Цунца дийза геттара айлуш я совхоза экономика. Кlелагlча пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккхарца цхьана хьатlадоагlача шера хьокхамаш лакхагlа хилийтара ларл йоллаш ба тха къахьегамхой. Кердача шера хьалхарча деношка чуоттаергйолаш хурскаш я кхееш.

Укх шера 7500 гаргга хьакха мара йорстаьеце, хьатlадоагlча шера уж 8000 дlакхоачае дош лу цар.

Тешшаме ала мегаргда из дош цар сийленца кхоачашдергда аьнна.

К. КАРНАЕВ
Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза парткома секретарь.

«СЕРДАЛО»
2-гlа оагlув, 7 декабрь 1971 шу.

Грозверча А. Шерипова цӀерагӀча мехкдаьтта чаккдоахача заводе сихача темпаегӀа хьалъеш латт мехка эггара йоккхагӀйола машена даьтташ ду технологически установка. Франце фирмашца доттагӀал а долаш хьалъеш латтача установкера ерриге процессаш механизаци автоматизаци яь хургья.

СУРТА ТӀА: вӀашагӀйоллаш латта установка; монтажникий хьалха латтача бригада кулгалхо Ф. Каюшников.

Р. ДИКА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТЕХНИКАНА — ХАННАХЬА РЕМОНТ

Дерригa кхашкара гуйран балхаш толамца чакхдаьха баьннаб тха совхоза къахьегамхой. ХӀанз царна хьалхашка латтача декхарех керттера дар да хургболча хьувкъама лард йоллийга. Шоай мел бола низ тӀабахийта кхашка органически минеральнии удобренеш дӀакхухьаш ба механизатораш. Цул совгӀа лоамашта юхе ухкача фермашта доакъар дӀатӀаваза а баьнна уж. Гуйран балхаш чакхдоаллашехьа юртбоахама техникана ремонт е болабеннаб совхоза механизатораш. ХьатӀадоагӀача шера бӀаьстан балхашка араяккха кийчъеш я машено-тракторни парк.

Оаха оттаяьча графиках бӀаьстан юхье кхашка араяла езаш я 40 трактор, 45 сеялка, 40 культиватор, иштта кхыйола юртбоахама техника. Ремонтни балхаш сихагӀеи дикагӀеи дӀадахьара тракторни а кхашка балхаш дерий а бригадашка бригадирий гӀончашен отделеней механикашеи кулгал а деш слесарни бригадаш вӀашагӀтехай. ХӀанзале ремонт яь кийча латт 24 нух, 36 сеялка, 28 культиватор, 5 божкха макха, 8 мангал хьокха машен, 3 йолхьинг, 2 холаш ду подборщик, кхыйола техника. Ремонт яь техника кхоаленашта кӀал дӀаоттаяьй хий тӀакхоачаргдоацаш. Дика къахьег юртбоахама техникаца ремонт еш цхьоалагӀча отделене № 1 йолча бригада механизатораша. Хатуев Ахьмад ва цу бригада бригадир. Дукха царел тӀехьа ца бусаш къахьег № 3 йолча отделене механизатораша а. Цу бригада механизаторашa дош деннад 5 декабрь тӀакхоачаш трактораштa тӀехьатоссача ерригача техникана ремонт яь яккха. Дика балхаш деш къаьстта белгалбаьннаб слесарь Дубаев ТӀахӀир, аьшкапхьар Гандаров Махьмад, сварщик Арсанов Шамсуддин. № 3 йолча отделене бригада бригадира гӀонча Ильясов Хьамзат, тракторист Хамурзаев Ӏийса, слесарь Мадаков Хьусен, кхыбараш.

Бакъдар аьлча, укх шера тракторни парка ремонт тӀехьа дӀайолаергъя. Из дувзаденна да кхашкара балхаш ший ханнахьа чакх ца даларца. Иштта гӀулакх этта дале а ремонтникаша дош деннад хьатӀадоагӀача шера 23 феврале ерригача совхоза техника кийчон линейке оттае.

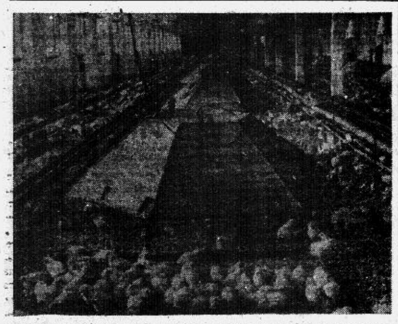
Агрегатни хьисапе еш латт ремонт. 4 трактора ремонт яь яьннай, хӀанз ремонте латт 10 трактор.

Трактораштa ремонт еш дика къахьег слесара Батаев СаӀида, аьшкапхьара Эзерханов ХӀарона, токара Талхигов Салаудде. ИйслагӀча пятилетка хьалхарча шера болх дукха хургболга кхета а деш лакхара говзал йола кадраш кхеяра тха совхозе хьайийллай механизаторий курсаш. Керда механизатораш кийчбарах къаьначар говзал лакхъяран бoккхача лоархӀаме я уж. Курсашка дешаш ва 30 курсант. Серноводски механизаторий школе цхьоалагӀчен шоллагӀчен классашта аттестаци е 25 механизатор хьожаваьв.

Цул совгӀа Аргунски школе а хьожаваьв оаха дикагӀа вола 2 механизатор. Ерригa техника дика тоаяь хиларга хьежжа мара вӀаштӀехьдаргдац механизаторий хьатӀадоагӀача шера толамаш даха.

Из дика кхетадеш ба тха механизатораш.

А. ДЗЕЙГОВ,
Ачхой - Мартана района «Лермонтовский» совхоза керттера инженер.

КРЫМСКИ ОБЛАСТЬ. Коа тӀара оалхазараш леладара дешашта йолча Украински Ӏилматохкама института Крымски отделене Ӏилмахошца цхьана бокха племенной болх бу «Красный» совхоза коллективо. Укхаза производствана юкъейихьай дулха лаьрхӀа бройлераш промышленни ларда тӀа хьалкхеяра керда технологи, юкъейоалаяьй Ӏилман ларда тӀа нийсъяь уж кхабара методаш рационаши.

Укх шера, лелаю моттигаш кхысов ца йоахаш, бройлераш кхеяра ханаш лохъярей сихагӀа ондаювлийтарен чотах дукхагӀа хиннай арахеца продукци. Шера план хӀанзале а тӀехкхоачашъяьй, хӀаьта декабрь бутт бовш кхы тӀа а 900 тонн кӀай дулх кхоачаргда паччахьалкхенга.

СУРТА ТӀА: кӀоригаш ондайоахача цехе.

Ю. ИЛЬЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

Къахьегамен политически хьинар чӀоагӀа айденна къахьег, совхоза коллективо ийслагӀча пятилетка хьалхара шу толаме чакхдаккхара.

Партен правительстван баьча тӀахьехама жоп луш, совхоза къахьегамхоша юкъе шерра социалистически ях йоаржаяьй паччахьалкхен планаши шоай социалистически декхараши кхоачаш а тӀехкхоачаш а дара.

Совхоза къахьегамхоша, ялат чудара план дикка тӀехкхоачаш а еш, укх шера паччахьалкхенга дехкад 645 тонн кӀа, планагӀа 500 тонн дохка дезача, дуга — 948 тонн, планагӀа 300 тонн дохка дезача. Къахьегаме тӀехдика хьокхамаши патриотизми гойташ ба совхоза хьайбаш лeладераш а хьайбай продукташ яхарей паччахьалкхенга йохкарей планаши тӀайийца социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара лоаттабеча къовсаме.

10 бетта хӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш совхоe 2097 килограмм шура яьккхай планагӀа лаьрхӀар 2050 килограмм хиннача. ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш соахк итт бетта яьккхачул 215 килограмм дукхагӀа яьккхай шура. Дукхача доаркаша — С. Абдуллаевас, А. Джасумовас, С. Чалаевас, П. Шамурзаевас, А. Дранчана, кхычар хӀанзале а 1972 шера чотах бу болх.

Паччахьалкхенга шура йохкара шера план итт бетта 90 процент, дулх дохкара 95 процент кхоачашъяьй. Хьайбаш леладераша къовсам лоаттабу шу чакхдалалехьа паччахьалкхенга 2100 тоннал кӀезигагӀа йоацаш шурей (план 2000 тонн), 640 тоннал кӀезигагӀа доацаш дулхи (план 580 тонн) дохкара.

Балхах дика кайоал нов. Д. Я. Косолапов керте латтача СТФ коллектива. Цига итт бетта 4951 хурск кхеяьй шера планагӀа 3926 хурск кхее лаьрхӀача метте, хӀаьта шу чакхдалалехьа 6000—6500 хурскага дӀакхоачае лаьрхӀад уж. Хьакхий дулх дохкара шера план 96,5 процент кхоачашъяьй, шу чакхдалалехьа паччахьалкхенга 420 тонн дулх дохкаргда планагӀа лаьрхӀача 370 тоннана метте. Цу даькъе доккхий хӀамаш карагӀдаьннад хьакхарч лелаераштa: Социалистически Къахьегама Турпала М. А. Цапок, Ленина орден лелаеча А. Бойкона, Е. Шевыревана, кхычарна.

Укх тӀеххьарча хана дикка тоаеннай йоаккхаши паччахьалкхенга йохкаши йола продукци. Итт бетта паччахьалкхенна дӀаенна шура алхха дика хиларах шурий маьхал совгӀа 2273 соми 23 кепиги ийцад совхозо, хӀаьта хьакхий дулх дика хиларах — 1500 сом, бежан дулх дика хиларах — 4050 сом.

Цхьа центнер кӀа даккхарга дӀабода мах дӀадахача шера хинначунца нийсбича 2 соми 06 кепиги лохбеннаб, бежан дулха центнер яккхарга дӀабодар — 42 соми 20 кепиги, хӀаьта шура яккхарга бокъонца дӀабаха мах планагӀа лаьрхӀачул 20 кепиг лохагӀа ба.

Укх шера реализаци ергъя 1758 эзар сома маьха продукцена, планагӀа 1508,5 эзар сома е лаьрхӀача метте. ДӀадахача шерaца нийсйича из 131,1 процент хул. 1971 боахама шера яьча итогагӀа хургба аьнна хеташ бола пайда 100 эзар сом совгӀа ба, планагӀа лаьрхӀача 50 эзар сома метте.

Совхоза партийни организаце, КПСС ЦК соцамга хьежжа, беш бола массово - политически болх тӀаберзабаьб къахьегама овсарле дӀахо массе оагӀорахьара лаккхъяра, продукци яккхарга дӀабода мах лохбара, боахама доакъош пайда дукхагӀа хургболча тайпара лeладара лоаттабеча къовсама къахьегамхой оарцагӀбахара.

Цу гӀулакха ше хӀара денна леладеча гӀулакхашка парткомо ког гӀортолга ю общественни организацеех: профсоюзаш, халкъа тӀахьожама группаши, посташи, и. кх. дӀ.

ВӀашагӀа а ехка болх беш я политически дешара школаши коммунистически къахьегама школаши. Цига шоай идейно - политически экономически знанеш лакхъергья 200 совгӀча коммунисташа, активисташа, производстве хьалха латтараша. Цига шерра пайда эц коммунистически кхетам балара масса формах, производстве хьалха латтараша опыт дӀаюха эц. Совхоза парткомо а администраце а даим шоай теркам тӀалоаттабу производстве хьалха латтарий инициатива лакхъяра, тороназ хьагучаяхараи оарцагӀъяхараи, къахьегамеи материальнии средстваех пайда дикагӀа эцара.

Пенгазеташ, гойтара агитаци, лекционни пропаганда, партийни организаце беррига политически организаторски болх совхозе социалистически ях дӀахо дегӀайоалаяра, яхьа итогаш денна дӀакхайкаяраи вӀаши нийсъяраи, совхозни производстве хьалха латтараштa карагӀдувлараш шеррача масштабе практически кердадахара тороназ шерра дӀайовзийтара тӀаберзабаь ба.

Укх шера Ерригроссийски яхьа ялх бетта итогегӀа шоллагӀа моттиг яьккхай совхозо. ХӀанз, 9 пятилетка хьалхара шу толаме чакхдаккхара къовсам лоаттабеча хана, тха декхар да паччахьалкхен планаши социалистически декхараши дерригача хьокхамашга кхоачаш а даь, вай республикерча хьалха латтача коллективашта лалла дӀаоттар.

Х. БАУДИНОВ.
«Гудермесский» совхоза парткома секретарь.

КЕРДА ТОРОНАШ ЛЕХ

МЕХКДАЬТТАИ ХИМИЧЕСКИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ XVII КОНФЕРЕНЦИ

Укх деношка В. И. Ленина цӀерагӀча культура Дворецe XVII Нохч - ГӀалгӀай областной конференце вир бӀаь совгӀа мехкдаьттаи химически промышленноста болхло вӀашагӀкхийттар.

Профсоюза обкома баьча балхах доклад йир председатела В. Н. Зубкова. Пхе шера задани ханал хьалха кхоачашъяра тӀайийца хиина социалистически декхараш 20 сентябре кхоачашдир «Грознефть» объединене предприятеша. Планах лийрхӀачул совгӀа Даьхенна делар 5,9 миллион тонн мехкдаьтта. Пхе шера планал совгӀа миллионаш сомий маьха продукци елар «Грознефтехимзаводы» объединене предприятеша. Къахьегама овсарле 50 процент лакхъяьй цу объединене коллективо.

Кхы а дикагӀа вӀаштӀехьбаьккхаб профсоюзни комитеташа шоай болх укх шера. Цар дукхагӀа теркам тӀаухийт экономикана, производства керда резерваш лех, шерагӀа йоаржаяьй социалистически ях. Яхьа ханнахьа итогаш ю, хьалха латтача болхлошта карагӀдувла дика гӀулакхаш шерра дӀадовзийт ерригача коллективана, дукхагӀа йоакхо ю дика къахьегача болхлошта моральнии материальнии стимулировани яра.

Боккха пайда баьннаб коммунистически къахьегама тӀехьарча боламах. Цига дакъа лоацаш ба 35 эзар мехкдаьттахо, 92 предприяти, 610 цех, 1600 бригада. Цу тайпара болх вӀаштӀехьбаккхаро торо хилийтай укх шера планал совгӀа 107 эзар тонн мехкдаьттен 92 миллион кубически метр гази яккха, 10 бетта мехкдаьтта чакхдоахарашен химикашен реализаци яьй 10 миллион сома маьха продукцена.

Къаьстта дика къахьег Грозненски химически комбината коллективо. Ер шоллагӀа шу да цо Еррига союзни социалистически яхье яьккха ЦӀе байракх карара ца йоалийташ лелаю. Ерригсоюзни яхье массехказза йоахаш белгалъяьхай «Старогрознефть», «Малгобекнефть», «Октябрьнефть» мехкдаьттен гази йоаха управленеш, В. И. Ленина цӀерагӀара Грозненски мехкдаьтта чаккдоаха завод, А. Шерипова цӀерагӀара завод. Хьалха латтача бурувдеттача бригадай опыт дӀайовзийтара профсоюза обкома, цун юкххьанцарча профсоюзни комитеташа укх тӀехьарча хана дукхагӀа йоакхо ю, аьлар докладчика. Масала, Грозненски бурувдеттара балхий управлене вӀашагӀъеллар бурувдеттарий опыта массехк школа.

Профсоюзни организацешен боахама кулгалхошен дукхагӀа теркам тӀаахийтаб къахьегама хьалаш тоадара, къахьегама болхлой унахцӀено лораяра. Отчетни хачах санаторешка, салоӀача цӀеношка хиннав 10230 мехкдаьттахо.

Дика тоабеннаб рационализаторийи новаторийи болх а. Шин шера цар балха юкъе йихьача предложенеша 17,1 миллион сома пайда беннаб. ЦӀаккха лаьгӀ ца болийташ тӀахьожам лоаттабаьб профсоюза обкома мехкдаьттахой дезалашта чуӀе цӀенош хьалдаран царна уж нийса дӀа-юха декъаран.

Ца хьоакадича даргдац, аьлар докладчика, профсоюзни организацей балха юкъе нийслу цхьаццадола кхоачамбоацараш. КӀезига герко ю цхьайолча организацешка социалистически ях вӀаштӀехьъяккхара, хен-ханнахьа цун итогаш яц, совгӀаташца белгалбахац производстве хьалха латтараш.

Масала, «Геофизика» треста групповой комитетои администрацеи вӀашттӀа диъазза карара кара тела ЦӀе байракх хьожаяьй Грозненски ремонтно - комплектовочни контора коллективана, цхьабакъда, цкъаь цкъа из дӀаеннаяц. Цу тайпара леладу из гӀулакх еъача реагентий Карабулакерча завода, автогенно-карбидни завода, кхыча коллективаша.

ЛоархӀаме кхоачамбоацараш нийслу бурувдеттача организацей балха юкъе а. Бурув тохара болх цар кӀезиг-дукха тоабаьбале а соахкен укх шерен 140 авари яр бахьан долаш 150 эзар сахьат балха ха а йоайир, хӀаьта бурувтохарга дӀабода мах планагӀа боагӀачул 12,4 процент лакхбелар.

ЛерттӀа герко яц цхьайолча организацеша къахьегам лорабаран кхерамзлен техникане. Къахьегам лорабара бокъонаш телхаеш моттигаш нийсъеннай «Грознефтехимзаводы» ОРС-е, «Грознефтегеофизика», транспортни организацешка. Цхьаццадола кхоачамбоацараш нийслу къахьегамхошта юкъе кхетамa болх беча, мелбаьб шоай болх клубаша, культура ЦӀеноша, къахьегама Дворецаша. КӀезига чакхйоах цар салоӀа сайренаш художественни самодеятельноста болх а эсала лел.

Пренешка къамаьлаш дир «Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоахача управленера Социалистически Къахьегама Турпала нов. Бабукова. Укх тӀехьарча пхе шера старогрозненцаша продукци 5-зза алсамъяьккхай. Цхьабакъда, цох кхоачамбаь ца а Ӏеш къахьегаш ба мехкдаьттахой. Кердача моттигашка мехкдаьтта лехашне а къаьна скважинаш йиц ца ер бахьан долаш укх шера цар планел совгӀа даьккха мехкдаьтта 41 эзар тонн я.

Цул тӀехьагӀа къамаьл дир мехкдаьтта чакхдоаккхача Грозненски завода 6 цеха машинниста нов. Гапончика. Цо дийцар тӀайийца декхараш кхоачашдарах, социалистически ях дӀахо йодача хана кхы а дикагӀа вӀаштӀехьйоаккхаргхиларах.

Грозненски бурув деттара балхий управлене бурувдеттачун гӀонча нов. Мударова дийцар бурув тохара 10 бетта план шоай коллективо 101 процент кхоачашъярах,- нн. Истамирова, Петрова, Кулаева, кхычар кулгалдеча дикагӀйолча бригадай цӀераш яьхар-

— 2 шу да тхо Аргунски майда тӀа бурув деттара балхаш деш дола, цхьабакъда цу шинна а шера бахача наьха цӀеношка Ӏеш да тхо. аьлар цо. Оаха лерттӀа салоӀаргдола хьалаш Ӏалашде деза кулгалхоша. Хан-ханнахьа лоаттаяц тхона инструменташ, бурув тохача эшаш йола кхыйола материалаш.

Конференце иштта къамаьлеш дир А. Шерипова цӀерагӀча мехкдаьтта чакхдоахача завода цеха начальника нов. Липерта, «Октябрьнефть» НГДУ профсоюза группкома председатела нов. Корсткова, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода оператора нов. Небиева, Грозненски химкомбината слесарий бригадира нов. Блинкова, кхычар.

Мехкдаьттахой отчетно - хоржамий конференце профсоюзни комитетий болх тоабара хьакхехьара хоадамболла решени тӀайийцар, хержар профсоюза обкома керда состав.

С. ЧУХАРЕНКО.

КПСС—КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРИЙ ДЕНАЛЕ АВАНГАРД

Академик Петр ФЕДОСЕЕВ

3. КПСС-и СОВЕТСКИ ХАЛКЪА МОРАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЦХЬОАГӀОИ

Партена массаза а хийттад, керда общество шийга цхьаннега хьалъюлургьяц аьнна. Цун идеяш кхоачашхургхилара дола хьал да дуккхача адамаша уж чӀоагӀа хьаллоацаш хилар. Цу гӀулакха шоашка кхоача дакъа наха кхетадергдола, шоаех мехка дай лоархӀаргбола, мехкен дунен тӀен хулаш долча хӀамашта хьалхара бехктокхам хургбола гӀулакх панза даргдац. Из кхоачашдулургда цхьан наькъаца — социалистически демократи дегӀайоалаяра наькъаца. Из декхар кхоачаш а деш, парте цунна цхьана чӀоагӀбу ший кулгалдара лоархӀам, ций автoритет.

Социалистически демократи дегӀахкувлара, общество политически вӀаштӀехьъяккхара система эргайоахаш тоаяра даькъе XXIII съезда указанеш кхоачашъеча хана карагӀдийнна маьхе мел дола хӀамаш вӀашагӀ а теха. XXIV съездо цу даькъе кердача принципиальни установкайи рекомендацейи бӀарча комплекс юкъейихьай.

Деш дола къамаьл, эггара хьалха, социалистически общества къахьегамхой дерригача халкъа юкъарча организацех — социалистически строя эггара езагӀа йола конституционни принцип — Ӏаьдал ше ма дарра халкъа хилар — чулоацаш йолча къахьегамхой депутатий Советех да. ХӀанз шн миллион совгӀа болча депутаташа лохера хьал доалду социалистически паччахьалкхен гӀулакхашта. Цар ба шоай лоӀамера гӀончий а — 25 миллионни актив. 1971 шера хоржамаш хилча алхха моттигерча Советашка хержар 2165037 депутат, цу даькъе: КПСС членаши членалла кандидаташ — 44,5 процент; парте боацараш — 55,5 процент; болхлой — 36,5 процент, колхозхой — 28,8 процент. Хержача депутаташтa юкъе — Советски Союзе дахача дерригача къамех бола викалаш.

Къахьегамхой тайп - тайпарча массови организацей гӀулакхашца айхха дувзаденна да советски общества вахар. Цар общества гӀулакхашта доалдара тӀаберзабу нах, цудухьа социалистически общественно - политически система эггара чӀоагӀаргӀа эшаш йолча элементех цаӀ уж да. Советски Союза общественни вахаре къаьстта боккхача лоархӀаме я профсоюзаши комсомоли.

Профсоюзаша шоай мугӀараштa юкъе лоац 93 миллион совгӀа саг — ма дарра аьлча ерригa болхлой класс, ерригa къахьегa интеллигенци, юрта боахама болхлоех тоъал доккха дакъа. XXIV съезда еннача КПСС ЦК Отчета тӀа белгал ма даккхара, профсоюзаш социалистически демократе системе, паччахьалкхени общественнии гӀулакхашта доалде къахьегамхой тӀаберзабара даькъе лоархӀамегӀарча звеньех цаӀ я. Цар дакъа лоац паччахьалкхен планаш кийчъечеи предприятей балха кулгалдечеи, коммунистически моралах къахьегамцен общественни доалахьенцеи коммунистически гӀулакхаш леладергдолча уйлах кхебеча. Профсоюзий керттерча декхарех цаӀ — къахьегамхошта эша культурно - бытовой хӀамаш кхоачашдар, цар унахцӀеноси йоакхо яр, къахьегамхой законни хьакташ лорадар.

ХӀаьта партеи профсоюзаштеи юкъерча гӀулакхех лаьца аьлча, ЦК Отчетни доклада тӀа укх тайпара белгалдаьд уж: «Парте никъ сенах латт аьлча, из латт, профсоюзий лоархӀам дӀахо а лакхбарах, цар балха боарам эйбарах. Партийни организацеш, профсоюзни комитеташтa лоадамбоаца доалде ца а гӀерташ, декхарийле я цар хьинари инициативеи дегӀакхувлара ма могга новкъостал де, кадраща уж чӀоагӀъе, профсоюзашка болх беш болча коммунисташкара доагӀар дукхагӀа хьеедеха».

28 миллион совгӀа кагийнахи мехкарийи ший мугӀарашка вӀашагӀтехаб Ленински комсомоло. ЛоархӀаме моттиг дӀалоац цо мехка общественно - политически вахаре. Комсомол — советски кагирхой баьччен организатори. Цуп уж гӀулакхаш бокъонца шоаш ма дарра хьахьокх ударни комсомольски гӀирсаша, къонача болхлой говзала групповой конкурсаша, студенчески гӀишлошъяра отрядаша, кагирхой производственни бригадаша, ахканарча къахьегамен салаӀарей лагераша, кхычар.

Л. И. Брежнева доклада тӀа белгал ма даккхара, комсомола юкъмоттигера декхар хила а хиннад, иштта долаш дусаш а да коммунистически идейноста, Даьхенна мутӀахьа хургболча уйланца, интернационализма уйланца кагирхой хьалкхебелга, советски общества нормаштеи духовни ценносташтеи чӀоагӀа пропаганда елга.

Укх тӀеххьарча хана тоъал дукхагӀа хиннад кагирхой къахьегама, дешара, салаӀара, быта дешашкара комсомола декхараш, шерденнад цо чакхдоахача гӀулакхий доазонаш. Белгалдоалаш хӀама да, паччахьалкхен Ӏаьдала органашка кагирхоех 500 эзар совгӀа саг хержа хилар, белгала аьлча, СССР Лакхехьарча Совета депутатех 20 процент гаргга бараш кагирхой ба.

КПСС XXIII-чеи XXIV-чеи съездашта юкъерча хана парте вахав 1350 эзар комсомолец, вешта аьлча беррига чапарте бахарех 45 процент. Цу цхьан ханна шозза дукхагӀа хиннаб комсомоле болх беш бола коммунисташ. Партенеи комсомолаи юкъера гӀулакхаш — уж да воккхагӀчеи зӀамагӀчеи вежараштa юкъера гӀулакхаш. Хьалхарчо шоллагӀчунна дӀател ший политически опыт, экономически культурни проблемаш къестаяра опыт, кулгалду зӀамагӀволча вешийна идейни кхетам балара. Кагирхоша дизза дӀахьу шоай даьй гӀулакх, сийлахь-воккхача Ленина гӀулакх.

Социалистически общество дегӀакхувлара парте деш дола кулгал хьа а денад, дӀахо а дода, цкъа-дале, политически лостами паччахьалкхен органийи общественни учрежденейи гӀулакхашта ларде юьшаш йола директивни указанеши кийчъяра наькъагӀа; шозлагӀа-дале, кулгалду кадраш хьахаржарей балхаш тӀа дӀанийсъярей наькъагӀа; кхозлагӀадале, тӀайийца решенеш мишта кхоачашъю таккарей директиваш мишта кхоачашъю хьожаш тӀахьожам лоаттабарей наькъагӀа. ХӀаьта цу гӀулакха парте керда йаьхий опыт а Ӏоаяьй.

Шийн ерригача организацеша коммунистически сакхетама уйланца нах хьалкхебара цӀаккха лаьгӀ ца йолийташ йоакхо ерггйола гӀулакх вӀаштӀехьдаккха гӀерт парти КПСС XXIV съездо хьалхадаьккхад, къахьегамхой марксистско - ленински мировоззренех, дикача идейно - политически гӀулакхех, къахьегамца коммунистически гӀулакх леладергдолча уйлах кхебелга дӀахо а идеологически балха юкъмоттигера декхар долаш дус. Из декхар кхоачаш а деш, парте эргайоахаш тоаю агитацеи пропагандаи, партийни Ӏешара система, чӀоагӀъду кепанозон, радио, телевидене, кино, ерригача творчески союзий гӀулакхаш. йоакхо ю литературан искусствач Ӏешаш партелен халкъален ленински принципий ларда тӀа къестадара.

Вай мохк дӀахо а коммунизмага дӀахьалхашкахьа аха безаш хиларах цхьанна а тайпара лайнш йоацаш хулийт шерача замах наькха сакхетам чуй оамалашкен дика гӀулакхаш оалаш мел дола хӀамаш. КПСС XXIV съездо къаьстта уйла тӀаяхийтай къахьегама дисциплина телхаярца, хӀамилгех каеттарца, тунеядствацa, лечкъорашца, кхаашийдарца, тӀехдаьккха малар меларца, харцахьа леларца, уголовни зуламаш дарца хоадамболашагӀа къовсам лоаттабанза баьг ца хилара. Цу тайпара гӀулакхаш цӀендаь дӀадахар парте, паччахьалкхен, советски социалистически общества дерригача сакхетамеча низий лоархӀамеча декхарех цаӀ да.

Берригача коммунисташа, берригача советски наха дег тӀара раьза хинна тӀайийцар хӀанзарча этапе парте идеологически наькъах лаьца съездо енна принципиальни указанеш. Укх тӀеххьарча шерашка, КПСС ЦК Отчетни доклада тӀа белгал ма даккхара, ирей нийсей критика яьй цхьаболa литератораш советски халкъа исторически наькъа партийни йоацача классови йоацача позицешкара мах бе. цунна карагӀдаьннача социалистически хӀамай лоархӀам ӀотоӀабе, таханара дуккхача тайпара советски действительность культличностах юхедисараш дӀадовахаш парте бахь болх бахьан долаш кхы юхайоагӀаргйоацаш гаьна яьхача проблемашца дӀаьзе гӀертара. Цу цхьан ханна хьахьекхад укх тӀехьарча шерашка вай общества вахаре хинна доккхий дика хувцамаш харцдеш йола догматически уйлаш корта боацаш хилар, парте хоадамболлаши принципиальнии критика яь дола дӀаяхача ханара ийрча гӀулакхаш хоадe гӀерташ цхьаболча наха лаьца никъ корта боацаш хилар.

Шийга кхаьча халкъа политически кулгалхои баьччеи, организатор а кхетам дур а хилара дакъа коммунистически парте кхоачашделга дукккхача хьале цун чурча вахарах тийша да. Партийни строительства даькъера керттера никъ — из ба общественна партийни кулгаллара методаш эргайоахаш тоаяра, партийна вахара ленински нормаш йизза кхоачашъяра, партийни мугӀараш дӀахо кхотадара тӀаберзабаь никъ; из ба болхлой классацара, дерригача советски халкъацара парте бувзамаш ма могга чӀогӀлара гӀаберзабаь никъ.

ДегӀаенача социалистически общеcтве социально - политически идейнии цхьоагӀо дӀахо чӀоагӀлуча хьалацка дерригача халкъа авангард а хиле дӀаотт Коммунистически парти. ХӀанз из болхлой класса парти йолчара дӀаялара маӀан долаш дац из. Ай мичара, из хьалхагӀа ше хиннар йолаш юсаш я ше лерхӀарашка, декхарашка, идеалашка диллача а иштта классови маӀанга диллача а. Дерригa гӀулакх сенах латт аьлча, из латт, социализм котъяларца советски халкъо болхлой класса идеологи бухсоццаш лерхӀараши чӀоагӀа тӀайийца хиларах, уж ший долаш санна лоархӀаш хиларах. КПСС общественни лоархӀам белгалбеча хана из теркал ца дар бокъо йоацар хургдар.

Ерригa реальни тороназ йолаш я КПСС ший кулгалдара дакъа ондагӀа хилийтара. 14 миллион болча коммунистех латт из, цунна юкъе да болхлой класса, колхозни ахархой, советски интеллигенце толашагӀа дола дакъа. Цхьан оагӀорахьара парте социальни база шеръярой, шоллагӀча оагӀорахьара, халкъа юкъера цун автoритет хаддaнзе лакхъярой новкъостал даьд кердача бӀаьш а эзараш а болча советски наьха шоай кхел цунца ювза безам хилийтара. Шин съезда юкъерча хана парте хьачуйицаа кхо миллион саг, хӀаьта царех ахаш совгӀа бараш цхьа миллиони ялх бӀаь эзари саг хӀана баш аьнна бараш болхлой хиннаб.

Парте деррагӀа чакхйоах организационни лоаттамен дерригача гӀулакхийн ленински принцип демократически централизма принцип. Цо йиш хулийт цунга дика вӀаштӀехьъяьннаcен самодеятельнии организаце санна ший гӀулакхаш чакхдаха а. Партена чухьара демократизм дӀахо дегӀайоалаяра тӀаберзабаь парте ерригача звеньяшка коллективно кулгалдара никъ а лаьца. XXIV съездо цу цхьан ханна уйла тӀаяхийтар коллективно кулгалдаро хӀара кулгалхочун, коммуниста бехктокхам лох ца беш хилара. Съездо хьалхадаьккхад, ленински кхетадеш долча коллективно кулгалдаро белгаларча балха хьалхара хӀаране бехктокхам, тӀайийца решенеш мишта кхоачашъю цӀенхаштта, нийса, хаддaнза хьежарца хьаллоацаш бола бехктокхам хетилга хьадеха дезаш хилар.

Дунен коммунистически болама бӀарча цхьа дакъа лоархӀ шийх вай парте. КПСС XXIV съездо цӀаькха а хьахьекхар, вай дерригa чухьара гӀулакхаш дунен халкъашта юкъерча гӀулакхашца, дунен халкъашта юкъерча аренерча вай мехка гӀулакхашца мел айха дувзаденна да. Советски коммунисташа дӀахо а тӀагӀертта къовсам лоаттабу вай мехка коммунизм хьалъяра, вежарашха долча социалистически мехкашка керда дуне хьаллара, дунен революционни процесс дегӀайоалаяра аьттув болашагӀа дола хьалаш вӀаштӀехьдахар духьа.

Марксистско - ленински хьехам болаш, исторически опыта мел хово долаш йола, халкъо хьаллоацаши цун тешам беннен йола парти кийча я советски общества кулгалдун лостам телен низ хиларах тарфа ший исторически мисси кхоачашъе.

(АПН).

(Йистедоалар. Долалур №№ 140, 144 «Сердало» тӀа).

БОЛХЛОШТА — ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР

Юртбоахама производство вІалла иа хиннача тайпара чоалхане хулаш латт тІеххьарча хана, Іилма, техника керда нацкъаш гучадоах технологически процессе. ДегІайоагІа машено - тракторни парк, еррига материальни база. Укх пятилетке, КПСС XXIV съездо белгалдаьча тайпара, кхы а йоккхий эргалонаш хургья юртбоахаме.

Иштта хувцалуш йоагІача производствана кулгалдеш бараш а, хІаьта из болх хьабеш бараш а хила беза шоай гІулакх кІоарга довзаш. ДІатохаш дола кулг мишта тоха деза, цо фу пайда, фу зе дергда боахама ховш воаца саг дукха накъаваргвац боахама экономика чІоагІъеча.

Цудухьа тхоай совхозевча болхлошта юкъе экономически знанешта пропаганда яра дош хьалхадоах оаха массе хана а. Эгара хьалха из болх дІаболабеш тхоай «аудитори» оахош хувцар дІаяца, кхетаде мел кийча я хьежар тхо. ХІана аьлча, Іа лекцеш ешар, дІахьехар пайда бац хьога ладувгІаш вола саг из кхеталургдоацаш вале.

Из дага а лаьца тхоай бригадашка, фермашка, кхыча производственни участкашка къахьегаш болча юкъерча звеной наьха дешара боарам техкача укх тайпара сурт гучадаьлар. Бригадирашта, фермай заведующешта юкъе цаІ вац шоай специальностех дийна валанза, е деша ца вагІаш. Цудухьа уж духхьал тха ладувгІараш хинна Іац. Экономически знанеш шоай коллективашта юкъе йоаржаю дика пропагандисташ ба уж. Из болх къаьстта тешаме беш ва Долакх-Юртарча отделене ферма заведующи нов. Албаков (заочно юртбоахама институт йоккхаш ва из), ТІой-Юртарча шоллагІча отделене ферма заведующи Беков Махьмад, цигара зоотехник Кодзоев Юнас, кхыбараш.

Дешара гІулакха кхы а дикагІа кийчбенна ба тха ахархой. Совхоза отделенешка мел бола агрономаш институташ яьха ба, бригадай бригадираш а дукхагІбараш юкъера специальни образовани йолаш ба. Лоацца аьлча, совхоза коллектива юкъе экономически знанеш шерагІа йоаржаяра торонаш йолаш я.

Тайп-тайпара я оаха царна пропаганда ю формаш. ЦаІ общественни организаци яц оаха программана юкъе дукхагІа экономически знанех йола темаш юкъе ца йохийташ. ХІанзалца наггахьа мара экономиках лаьца тема нийсладцар тха «Знание» яхача общества юххьанцарча организаце программана юкъе. ХІанз нийсса ахаш я. 18 саг вагІа цига деша. Уж ба совхоза кулгалхой, керттера специалисташ. ХІаране аргІ-аргІах докладаш ю цар. Дукха ха йоаццаш хинна занятеш хетаяь яр совхоза керттерча зоотехника Баркинхоев Батыра «Шуринга дІабода мах чухьнахьа мишта бовккхаргба!» аьнна яьча доклада. Духхьал ла а дийгІе дІаболхац гулбеннараш. Шоашта хетар, дагардар оал цар, предложенеш тел. Уж предложенеш тхоай экономически анализа бюро дІалу. Бетта шозза хул «Знание» яхача обществе цу тайпара занятеш.

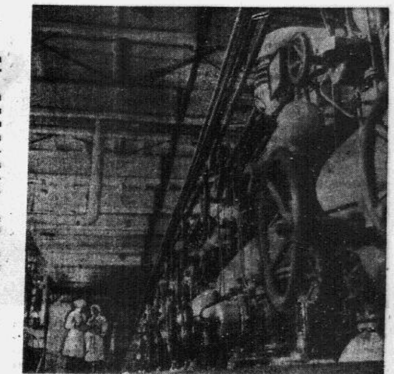
Цул совгІа зооветдешари агродешари шин курс я тха совхозе вІашагІъелла. Цига деша багІа бригадираш, трактористаш, ветеринарни болхлой, дояркаш. ХІаьта массайолча фермашка, бригадашка болх беш я экономически знаней советаш, хІара отраслех лаьца вІашагІъехка отделенешка цхьацца я уж.

Цу берригача пропагандистски балха хало дукхагІа долча даькъе экономически анализа бюрона тІайоду: укхаза уьттаю массайолча кружокашка дешара программаш, укхаза ю балха итогий анализ, цо кулгалду экономически знанешта пропаганда яра. 17 саг ва цу бюро чувоагІаш, цхьабола керттера специалисташ, отделеней управляющеш, дикагІа бола производственникаш. Цун цхьайола занятеш хул лаьрххІа цхьан хьалхале лелаечун опыта хетаяь. Наггахьа санна цу тайпара заняти хилча духьал бюро членаш гулбале Іац укхаза. Занятешка тІабех из опыт накъаяргъя аьнна мел хета нах.

Масала, СССР-а Лакхехьарча Совета депутата Долакх-Юртарча отделене фермерча доярка Тимурзиева Розай балха опыта хетаяь яьча заняте ерригача отделенешкара дояркаш вІашагІкхийттар. Дукха шоашта накъадаргдола хІама хезар царна цига.

Иштта дукха ха йоаццаш КПСС ЦК соцам тІа белгалдавхача декхарашка хьежжа экономически знанеш наха юкъе йоаржае гІерт тхо.

М. КОТИЕВ,
Наьсарен района «Октябра 40 шу» совхоза керттера экономист.

ОДЕССКИ ОБЛАСТЬ. Эггара хьалхара продукци еннай Червонознаменски шекара заводо.

Из я Іаьржача форда юхерча ара хьалъяь йоккха промышленни комплекс. Цо денней бийсанней чакхйоахаргья кхо эзар тоннага кхоаччаш свекла. Предприяте оттаяй дайй-мехка оборудовани а хІаьта шитта Чехословаке, Польша, ГДР фермаша кийчъяь агрегаташ а.

Шекарал совнагІа, предприяте арахецаргба бекъа брикетировании жом, доакъара патока.

СУРТА ТІА: Червонознаменски шекара завода свекла чакхйоаха цех.

И. ПАВЛЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

АСФАЛЬТАГА ХЬЕЖАШ ЛАТТ БОЛХ

Грознера МалгІабике бодача наькъа аьрдехьа дукъа тІа гуш улл хьалъеш латта хьакхий-товарни ферма.

Грозненски района шурий совхоз я из. Из комплекс еш яр — «Чечингсельстрой» треста № 101 йола дІа-юха лела механизировании колонна. Комплекс хьалъе йолаяьй 1970 шера апреле. Комплекса чуйоагІаш 6 корпус я. Царех 2 корпус хьалъяь яьннай укх шера февраль бетта. Цу шин-корпуса чу лелаю 1800 хьакха.

ХІаьта йиса 4 корпус маца яргйолаш я? Цу хьакъехьа къамьл хилар са укхазарча гІишлон - монтажни балхий прорабаца Маматиев Мухьмадаца. Мухьмада аьлар: «Оаха тІайийцача декхарга хьежача еррига комплекс яь а яьккха дІаяла еза укх шера декабрь бетта. Бакъдар аьлча, из декхар кхоачашде вІаштІехьа-м дарглац тха ремстройтресто договор хІанз санна мара кхоачаш ца дойя. Укхаза эшаш бар юхейисача корпусашкей коаи билла беза асфальт ба. Лаьча договорагІа из хьакхахьа безар ремстройтрест я. Цхьа-машен асфальта бенабац еш латтача комплексе укх шера. Лоацца аьлча, ремстройтресто де дезар да: вІалла тІехьа а ца доакхаш укх деношка комплекса мабезза асфальт тІакхаьара балхаш сихха вІаштІехьдахар.

ХІанз гІишлошъераш еррига корпусаш хьалъяь а баьнна юхе диса балхаш деш ба.

Дика къахьегарца белгалбаьннаб комплексни бригада бригадир Агамерзоев Зайнди, «Чечингсельстрой» треста бульдозерист Лалаев Ахьмад, штукатур Распирко Виктор, каменщик Лалахоев Къурейш, кхыбараш.

Дика барт тайна хьинари низица кходеш шоаш тІайийца социалистически декхараш толамца кхоачашде гІертача гІишлошъерашта безар асфальт ба.

Б. ШАКРИЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СЕНАХ ЯЗДУ ДУНЕН ГАЗЕТАША

Доазол дехьарча кепайоазоно шерра дувц СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина Дане яьча официальни визитах, из доттагІала хьале чакхйоалаш хилар белгал а доаккхаш. Газеташа теркам тІабохийт А. Н. Косыгина Дане даьча къамаьла, кхерамзлени вІаши гІулакхаш леладарен дешай хьакъехьара Европа юкъарча совещане Европера машар чІоагІбара хургболча лоархІамах цо аьнар къаьстта белгал а доаккхаш. Копенгагенера ухача корреспонденцеш тІа дувц Советски правительствана керте латтар Дане безаме тІаэцарах. СССР-ен Данен правительствашта юкъерча дунен халкъашта юкъе автомобилаш лелараx йолча соглашенена кулгаш яздарах хоам бу.

Доазол дехьа чІоагІа йоах Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений кхыча мехкашцарча гІулакхий министрий Варшаве хиннача совещане итогаш. Совещане коммюникех кхерамзлени вІаши гІулакхаш леладарен дешай хьакъехьара Европа юкъара совещанена дикагІа кийчо яра а из совещани сихагІа яра а боккха лоархІам бола документ лерхІ. Варшаве тІайийцача коммюникее тешавеш бакъду Европа юкъара совещани 1972 шера йиза яргІоацаш хилар, яхаш белгалдоаккх «Непсабадшаг» яхача венгерски газето. Европе чІоагІа бола машар оттабара геттара лоархІаме да сихагІа переговораш яр яхаш дувц «Мадьяр хирлап» яхача венгерски газето. Из совещани 1972 шера яра дикагІа дола хьалаш кийчде гІерташ Советски Союзи социалистически содружества кхыйола паччахьалкхенаши хилар дувц «Фигаро» яхача парижски газето.

ОСЛО—НОРВЕГИ СТОЛИЦА. С. Преображенске сурт.
ТАСС фотохроника.

КИТАЙСКИ КУЛГАЛХОШТА ЮКЪЕРА ХУВЦАМАШ

ХьалхагІа хоам баь махиллара, вІаши къовсамаш оттарах Китая кулгалхошта юкъе укх тІеххьарча хана керда хувцамаш хиннад. Чжоу Энь-лая санна пекински политически арене хьалхарча моттигашка эттай къаьстта чІоагІа антисоветизм йоаллаци культурни революци яхар хиннача хана хьинаре дакъа лаьцан болча, Цзянь Цинь, Яо Вэнь-юань, Чжан Чунь-цяо, кхыбараш морча, наьха группа. Хувцамаш хиннад эскара латтарашка юкъе а. Политически аренера вайна дІаваьннав селхан а тІехьа Маона «тІехьавоагІари» «цун гІулакх дІахо хьоргдари» ва яьха маршал Линь Бяо, китайски эскара генеральни штаба начальник Хуан Юн-шэн, Политбюро членаш хинна цун кхо заместитель, эскаре хьалхле лелаеча постащка лаьтта кхы цхьабола нах.

Пекински кулгалхошта юкъе доккхий къовсамаш хилара мукъарло ду укх деношка «Женьминь жибао», «Цзефанцзюнь бао» яхача пекински газеташ тІеи «Хунци» яхача журнала тІеи араяьккхача йоккхача передовой статьяс. Пекинерча доазол дехьара баьхкача наблюдателашта хетачох, цу статьяс лерхІар да партийни паччахьалкхени аппарате йоккха аргІанара чистка хулача хана мехка общественни уйла кийчъе гІертилга.

Кхаь редакце статьяй автораша йоах КНР-ен КПК-ан кулгалхошта юкъе ба «барт бохабу гІулакхаш леладу, хадданза интригашкей махинацешкей бувла», «шоай зуламе гІулакхаш кхоачашдара говза тийшаболх лелабеш бола» «оппортунистски линех бола нах». «Организационни хьакъехьа политически даькъе масазза а гІо деш хул местничество, сектантство, барт бохабар — йоах статья тІа. Керда хаьдда цІи а ца йоаккхаш, статья, автораша «Мао никъ бохабе гІертара» бехке бу Лю Шао-ци санна бола харцлув нах, хестабу китайски кулгалхошта юкъера уж харцлувраш дІахо гучабаьха а царна «критика яь а» бола цІи ца йоккха болхлой.

Цу статьяна анализа еш, Пекинерча политически наблюдателаша цхьа барт болаш вывод ю: дІаяхача хана массехказза, хинна махиллара «хьалхле лелаелга чІоагІдарах» дола хабараш эш Мао Цзе-дуна ший позицеш чІоагІъяра, культурни революци ярах хьахинна деррига цун ший бе доалла Іаьдала режим къайла яхьара, хІаьта иштта Лю Шао циниан ше раьза воацача кхычарнеи духьал къовсам лоаттабеча хана Мао Цзэ-дун хьаллоацаш хиннача хьалхле лелаеча деятелий керда группа Іаьдала юстаръяккхар нийса даь хІама хетийтара. Китайски Іаьдала керте латтарашта юкъерча къовсамо маоистски курса кризиси лоархІамерча политически дешай хьакъехьара уйлаш цІенхаштта тайп-тайпара ялари хьахьоккхаш хиларах цхьаккха а шеквалац.

Китайски кулгалхошта юкъе аргІана... хувцамаш ду чІоагІа антисоветизм а лоаттаеш, къаьстта пропаганда еча, хІаьта иштта дунен халкъашта юкъе маоисташа лелаеча гІулакхашка а.

Масала, цуна тешал ду ООН китайски делегато даьча къамаьлаша. Нью-Йорке Генеральни Ассамблее цо аьнначох гуш да ООН шоаш кхаьчача хьалхарча деношкехьа а КНР викалаша леладу гІулакхаш данне а империалистически низий агрессивни политика гучаяккхара тІадерзадаь а доацаш, антисоветизм хьалхьоаяраи социалистически мехкий, кхыча прогрессивни паччахьалкхений конструктивни предложенешта духьал даьха хилар.

ООН-ерча наха лерхІ Генеральни Ассамблее пекински викалаша лаьца позици хІанзарча пекински кулгалхоша дІахьош болча антисоветски никъага хьежжа. ООН дизза доагІаш уттаду фу де гІерт Пекина викалаш? — яха хаттар. Демагогически къамаьлашка гІолла дунен тІарча событей никъ «шийлача тІема» ханашта юха тІаберзалургболаш хетий теш царна?

Дунен халкъашта юкъерча общественноста хетар хьа а гойташ, прогрессивни кепайоазоно эгІазлонца юстар йоах цу тайпара йола обструкционни линни, принцип йоацаш, антиимпериалистически къовсама зе деш а лерхІ из.

Пекински кулгалхой иштта бола никъ империализман колониализман низаша маяхxара ба. Уж низаш дац ООН болх дукхаза толхабе, машар лорабара, шоай къамаш кортамукъеи шоай лоІамеи хилара тІехьа халкъаца лоаттабу къовсам хьалдацара тІаерзаяь лоархІаме решенеш тІаэцара духьале е гІийртараш.

(ТАСС).

ИНДИЙСКИ ПАРЛАМЕНТА ЗАСЕДАНИ

ДЕЛИ, 4 декабрь. (ТАСС). Тахан Деле хилар индийски парламента шинна а палата цхьан яь заседани.

Заседанена юкъе дакъа лоацарашта хьалхашка къамаьл деш, премьер-министра Индира Ганде хоам бир, машара тІалостадаь Инде правительствас гІулакхаш леладаь доллашехьа, Пакистана правительствас Индепа тІом хьоабарах. Цунна дувзаденна Ганде аьлар Пакистана лаьцар тІом дІахо шербара никъ ба. Малхбоален Пакистане халкъа духьалара агрееси Индена духьаларча биззача тІема масштабага кхоачаьй цо.

Инди массаза а машара тІехьа хиннай, я а я, бакъда машара тІехьа латта а из лорабе а мабеззий, аьлар Ганде.

Ганде аьлар Индостане ах гІайренна чІоагІа эшаш хиннад, эшаш а да къаман хьакъехьа ший лоІаме дегІаахари машари. Бакъда Индеи Пакистанеи халкъашта тІом тІаоттабаьб. Индии Пакистани дика беркате лоалахой санна яха йиш йолаш яр, аьнна белгалдаьккхар индийски правительствана керте латтачо, бакъда дош къоастадара Инде даь тІахьехамаш тІа ца эцаш дисар.

Ганде эццане а тІаэца тиганзар Инди Пакистанах летай, яхаш пакистански пропаганда беш бола бехк.

Юххера ше къамаьл даь йоалаш Инде халкъ тІахьийхар Ганде территори бІарчча хилар, даьхен къаман сий лорадара, фийла къонахчал долаш хилара.

Парламенто могадир мехка чрезвычайни хьал кхайкаделга.

ТІерча куца чІоагІа бе-бе я Дели: зданей архитектураген бІарччача планировкаген диллача Керда Дели къаьнарчоа тара яц. Кердача городе пхо техча санна нийса, цхьаццайолча моттигашка Іалаьмате шера улицаш я газонаш а йолаш. Листача гаьний паркашта юккъе йоахк европейски архитектурагІа хьалъяь особнякаш, виллаш, дворецаш.

Кхы тайпа сибат да Къаьнарча Деле. Центральни магистралашкара дІайиккхача, цун улицаш хьувзаши готтеи я. Улиций йІоаххала — Іалаьмате дукха тикалгаш, исторически памятникаш хьашт мелд а да къаьнарча городе. Іалаьмате дукхача скульптурашца егача ширача архитектурана лалла латт хозача орнаментаца кийчъяь чІоагІа зданеш.

СУРТА ТІА: Делерча вокзала хьалхашкара майда.

В. СОБОЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СПОРТ

ЧАКХЪЯЬННАЙ ЕРРИГСОЮЗНИ ТУРНИР

Укх деношка «Красный молот» завода спорта Двореце чакхъяьлар классически хьисапе кІалтохаргах латара Ерригсоюзни яхь. Турнире дакъа лоацаш вар ялх тайпара дозал дола шовзткъа спортсмен. КІалтохаргах латарашта юкъе бар халкъашта юкъерча класса шинъ мастер, ткъаь итт СССР спорта мастер.

Эггара дайга дозал долча кІалтохаргах латарашта юкъе дика техника хиларца, физически кийчо иштта дика хиларца белгала вар Краснознаменни Къилбаседа Флоте гІулакх деш вола спорта мастер А. Русанов. Цо яьккхар хьалхара моттиг а.

ДайгагІа дозал долча кІалтохаргах латарашта юкъе коталояьккхар Москверча спортсмена В. Ключникова, шоллагІча моттиге хилар г. Уфера спорта мастер В. Кудрашов.

Ахдайга дозал долча кІалтохаргах латарашта юкъера къовсам а иштта ира хилар. Яхьаш чакхъяьлча а цхьатарра очкаш йолаш вар шинъ спортсмен: Дона тІарча Ростовера СССР спорта мастер Н. Трофимук, г. Грозиера СССР спорта мастер Давидян Олеги, Цхьабакъда, турнира судахоша, шоайла дага а баьнна, лаьрхІар хьалхара моттиг Дона тІарча Ростоверча спортсмена хьожае, хІана аьлча турнире латаш дукхагІа коталонаш яьхаяр цо. Вай спортсмено Давидян Олега ший дозал долчарна юкъе шоллагІа моттиг мара яккханзар.

КІалтохаргах латара спорт езарий теркам къаьстта чІоагІа тІаозаш хилар дайга дозал дарашта юкъе хинна къовсам. Из кхетадеш а да. Царна юкъе вар халкъашта юкъерча класса спорта мастер вай республикера Давидян Нельсон. Бакъда атта кхачанзар цунга котало. Юххьанца ше кІалтохаргах летача виъ а спортсменал кот ваьлар Нельсон. Бакъда г. Тбилисерча атлетаца, СССР спорта мастерца О. Татишвилеца латаш аьттув баланзар вай спортсмена. Цхьаккха а кот ца воалаш летар уж. Иштта чІоагІа духьале йир Нельсона Москверча СССР спорта мастера А. Кавкаева а. Бакъда цунца латаш баллаех котало яьккхар Н. Давидяна.

Ах дезеи дезеи дозал долча кІалтохаргах латарашта юкъе турнире хьалхара моттигаш яьхар Москверча Н. Балбошинен (укх шера СССР хьалхара моттиг яккхара хиннача яхьий призер ва из). Бакурча СССР спорта мастералла кандидат волча А. Кочарянеи.

Турнир чакхъяьлча А. А. Санаторова — СССР хержача команда воккхагІа волча тренера дийцар:

— Чакхъяьккха Ерригсоюзни турнир боккхача лоархІаме я. ХІана аьлча СССР хержача командашта юкъебахийта мегаргбола дикагІа бола спортсменаш белгалбе новкъостал дир цо. Шошоай дозал долчарна юкъе укх турнира коталонаш яхараш юкъегІоргба мехкен Олимпийски хержача командашта. Цул совгІа техника тоъал дика хиларахи физически кийчо а иштта дика яь хиларахи тарра белгалбаьлар Москвера СССР спорта мастер Е. Артюхов, Нохч - ГІалгІайчера кІалтохаргах латараш, вежарий ДавидяновгІар, кхыбараш. ДІахо йодача хана тактикага диллача шоай техника цар кІоаргъяр ловш да, хІана аьлча цу гІулакхаца мара шоай талант маярра гучаяккха вІаштІехьдаргдац кІалтохаргах летарий.

М. РАШИДОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 декабрь

11.00 — Передачай программа. 11.05 — Керддадараш. 11.15 — «Орлята Чапая» яха художественни фильм. 12.35 — Хренников. Концерт. 13.00 — Дунен халкъашта юкъера программа. 14.00 — Польски ашарий концерт. 17.00 — Передачай программа. 17.05 — Некрасови вай мохки. 17.30 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 17.50 — Берашта мультфильм. 18.30 — Миллионий ленински университет. Къама дош кхоачашдара КПСС опыта исторически лоархІам. 19.00 — СССР Лакхехьарча Совета депутаташа дувц. 19.10 — «Доктор Ева». Телевизионно - художественни дукхха серийни фильма премьера (Польша). (Хьалхарен шоллагІеи серееш). 20.30 — «Ха». Информационни программа. Польски вІашагІкхийттача болхлой парте VI съезде. 21.30 — Чайковский. ЦхьоалагІа концерт. 22.05 — Спортивни дневник. 22.40 — Кердадараш. Передачай программа.

8 декабрь

10.00 — Передачай программа. 10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта йола передача. 10.45 — Музыкальни киоск. 11.15 — Пятилетка боаха гІа. Свердловскера передача. 11.45 — Кердадараш. 16.50 — Передачай программа. 16.55 — Кердадараш. 17.05 — Дешархошта. «Кердача музыкальни грампластинках берашта дувцаш йола передача. 17.30 — Искусство. 18.00 — Спортивни хроника. 18.10 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.30 — Хоамаш, реклама. 18.35 — Берашта дола мультфильм. 18.45 — Саг, общество, закон. 19.05 — «Некрасовская анкета». Некрасов ваь 150 шу дизарга. 19.45 — «Доктор Ева». Телевизионно - художественни дукхха серийни фильма премьера. (Польша). (кхоалагІа сери). 20.30 — «Ха». Информационни программа. Польски вІашагІкхийттача болхлой парте VI съезде. 21.30 — Концерт. Концерт йистедаьлча кердадараш, передачай программа.

РАДИО

7 декабрь

6.30 — «Юрта Іуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Халкъа тІахьожам дІахьош ба (эрсий меттала). 8.40 — Ашараш. 8.45 — «Метал» яха Костоева дувцар (гІалгІай меттала). 9.15 — «Даьхен аренашка» яха передача. 9.35 — Нохч-гІал. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 16.05 — Пятилетка хьалхара шу. Промышленноста болхлошта (нохчий меттала). 16.20 — «Сесе соцамашта гІулакхашца жоп лу краснамолотовцаша» яха передача (эрсий меттала). 16.35 — «Цхьан дезала юкъе» яха корреспонденци (нохчий меттала). 16.45 — «Вай индустриальни мохк». 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).

8 декабрь

6.30 — Юрта боахама знаней школа. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.15 — Микрофона хьалхашка я СССР Лакхехьарча Совета депутат Киргизова. 8.25 — «Парткоми яхьи» яха передача. 8.40 — Ашараш. 8.45 — «Хьона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.15 — «9-ча пятилетке материальни производство дегІаяр» яха беседа (нохчий меттала). 9.30 — Животов. Хьалхара сюита (эрсий меттала). 16.05 — «Халонашта духьал къовсам лоаттабеш» яха очерк (нохчий меттала). 16.20 — «Юртара вахар». 16.35 — Парте планаша догураувттаду. Промышленноста болхлошта (гІалгІай меттала). 16.50 — Ашараш. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 19.30 — «Цун муза вай дегашка я» яха музыкально - литературни композици. Сийлахь воккха поэт-демократ Некрасов ваь 150 шу дизарга. 20.00 — Кагирхой вахар. Кагирхошта йола радиовыпуск (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грозней цхьатарра кхаьла, лоадама йоачан а йоацаш, делкъийга кхачалехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, гІийло мух а хьекхаш ха хургья; фегара температура республике гІолла 5—10, Грозне 7—9 градус йІовхал йолаш хургья.

ДІахорча шин дени шин буси кхаьла, юкъ-юкъе екха а екхаш, цхьаццайолча моттигашка йоачан а йолаш, дохк а доаллаш, хаьда лостам боацаш гІаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 2 градус шелалгара 3 градус йІовхалга кхоачаши деношка 3—8 градус йІовхал йолаши хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051 Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51, 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ052283. Заказ № 10556.